ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 16.7.2025 г.
COM(2025) 550 final

2025/0550 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаване на програма „АгораЕС“ за периода 2028—2034 г. и за отмяна на регламенти (ЕС) 2021/692 и (ЕС) 2021/818

{SEC(2025) 547 final} - {SWD(2025) 550 final} - {SWD(2025) 551 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Европейският съюз е общност на ценности, които са втъкани в историята и идентичността на Европа и са вплътени в Договора за ЕС. Както е посочено в член 2 от Договора за Европейския съюз (ДЕС), тези ценности са общи за всички държави членки и обхващат демокрацията, зачитането на правата на човека, недискриминацията, равенството, правовата държава и плурализма, а освен това културното многообразие, свободата на изразяване на мнение, включително свободата на медиите, свободата на изкуствата и плурализмът са заложени и в Хартата на основните права на ЕС.

Участието и ангажираността на гражданите, прозрачността и отчетността при вземането на решения, както и зачитането на основните права и на принципите на правовата държава допринасят за жизнеността на европейската демокрация. Медиите имат първостепенно важна роля за развитието на общественото мнение и насърчаването на свободния дебат. Аудио-визуалното съдържание и всички други форми на художествено, културно и творческо изразяване, включително културното наследство, са от съществено значение за многообразието на Европа и за постигането на устойчивост на обществото и взаимно разбирателство. Освен тяхната вътрешноприсъща стойност и социално въздействие, те са мощни фактори за устойчив икономически растеж и конкурентоспособност, за иновации и заетост, както и „мека“ сила, което ги прави изключително важни за бъдещето на Европа.

Важността на финансова интервенция на ЕС в тези области произтича от това, че в тях се създават условия за насърчаване на приобщаващо и основано на участието управление, за улесняване на информираното и активно гражданство, за отстояване и утвърждаване на основните права, равенството и недискриминацията и за ознаменуване на културното многообразие и на всички видове художествено изразяване. Процъфтяващите сектори на творчеството и медиите, аудио-визуалната индустрия и богатството от култури и наследства на Европа са в основата на нейната идентичност. Тези области на политиката обаче са изправени пред сериозни предизвикателства, които изискват цялостен отговор от страна на Съюза.

Ценностите на Съюза са обект на вътрешен и външен натиск, например поради предизвикателства пред правовата държава, неравенства, дискриминация, нарушения на основните права, спадащо доверие в демократичните институции, както и отслабена увереност в демократичните процеси. Продължават да съществуват структурни неравенства, както и насилие и дискриминация, които са основани на пола, расата или етническия произход, религията или убежденията, наличието на увреждане, възрастта или сексуалната ориентация и които често намират израз в расизъм и други форми на нетърпимост. Междувременно независимите организации на гражданското общество в традиционната си роля да противодействат на тези тенденции са изправени пред предизвикателства поради отслабване на финансовата и политическата подкрепа.

Европейските медийни индустрии са образец на качество и творчество, но днес те се конкурират за вниманието на гражданите и потребителите с глобални онлайн платформи. Разпространението на аудио-визуално съдържание от ЕС продължава да бъде разпокъсано от националните граници, а участници извън ЕС привличат повечето приходи от продажба на билети и от абонаменти за стрийминг. Въпреки че индустрията

за видеоигри има силно присъствие в съвременната цифрова култура (повече от половината от населението на ЕС редовно играе видеоигри), пазарът на видеоигри в Съюза продължава да бъде доминиран в голяма степен от глобални конкуренти. И накрая, стабилността на информационното пространство е застрашена от разпространението на дезинформация и все по-силното чуждестранно манипулиране на информация и вмешателство от враждебно настроени субекти като Русия. Заплахите срещу медийния плурализъм се засилват от явления като концентрация на собствеността върху медиите. Успоредно с това новинарските медии отчитат спад в приходите от реклама и в продажбите, тъй като цифровите конкуренти завладяват все по-голям дял от приходите и оформят потребителските навици. Всички тези фактори поставят на изпитание жизнеспособността на медиите.

Културата, секторите и индустриите на културата и творчеството в Съюза също са разпокъсани по национални и езикови линии, което отразява нашето богато многообразие. Това ограничава транснационалното сътрудничество в областта на изкуствата, достигането до аудитории, развитието на иновативни практики, както и устойчивостта и потенциала на тези сектори за постигане на конкурентоспособност и за укрепване на общественото благосъстояние. Специалистите в секторите на културата и творчеството срещат трудности по отношение на трансграничната дейност и достъпа до нови възможности и пазари, което засилва географските дисбаланси и ограничава разпространението на европейските културни произведения. Ограниченията в трансграничната мобилност и трансграничното сътрудничество възпрепятстват изграждането на мрежи, постигането на икономии от мащаба, обединяването на експертен опит и съвместното творчество, а това са решаващи фактори за устойчивостта на кариерите и за поддържането на силни сектори на културата и творчеството. Междувременно богатото културно наследство на Европа е изложено на разнородни заплахи вследствие на бюджетни ограничения, уязвимост към замърсяване, изменението на климата и природни бедствия, както и присвояване или унищожаване.

И накрая социалният, творческият, културният и медийният сектори изпитват общи технологични зависимости и биха могли да се възползват от общи дейности. Те са засегнати от финансови слабости, пречки пред достъпа до финансиране, затруднения при използването и въвеждането на приложни иновации и липса на адаптиране към нови набори от умения и към цифровата трансформация. Междувременно технологични гиганти извън ЕС оказват все по-голямо влияние върху гражданското общество, медиите и културния ландшафт, като оформят потреблението на съдържание чрез алгоритмични препоръки, автоматизирано разпространение и съдържание, генерирано от изкуствен интелект.

Това са предизвикателства от транснационален характер, които не може да бъдат ефективно преодолени без съвместни решения, координация, направляване и подкрепа на равнището на ЕС. Действията на равнище ЕС може да способстват за сътрудничеството, изграждането на капацитет и взаимното обучение, както и за оптимизирането и обединяването на потенциала на тези сектори да допринасят за икономическия растеж, общественото развитие и културното многообразие.

Чрез различни програми за финансиране през годините ЕС е предоставял подкрепа за справяне с предизвикателствата, засягащи културата, медиите и равенството, гражданите, правата и ценностите на Съюза. В многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027 г. подкрепата за културата, секторите на културата и творчеството и аудио-визуалните индустрии се предоставяше по линия на програма **„Творческа Европа“** с цел да се опазват, развиват и насърчават европейското

културно и езиково многообразие и наследство и да се допринася за конкурентоспособността на тези сектори, по-специално на аудио-визуалния сектор. Същевременно насърчаването и защитата на правата и ценностите на Съюза, както са заложени в Договорите, в Хартата и в приложимите международни конвенции за правата на човека, бяха обект преди всичко на програма **„Граждани, равенство, права и ценности“** (CERV). Чрез CERV се подпомагаха организации на гражданското общество, които осъществяват дейност на европейско, национално, регионално и местно равнище, включително сред хората, в тяхната работа за защита и насърчаване на ценностите на Съюза. Подкрепата на Съюза в някои области, като новинарските медии и борбата с дезинформацията, беше разпокъсана в различни програми. Междусекторното направление на „Творческа Европа“ включваше специфични действия, свързани с плурализма на медиите, грамотността и сътрудничеството между медиите, докато по ред **„Мултимедийни действия“** се оказваше подкрепа за предоставянето на информация по теми, свързани с ЕС. Досега борбата с дезинформацията се финансираше чрез **„Цифрова Европа“**.

С предложението за МФР за периода 2028—2034 г. се цели да се преодолеят „сложността, слабостите и липсата на гъвкавост“, които съществуват понастоящем в бюджета на ЕС, и се предвижда по-целенасочена и по-опростена рамка с по-малко на брой, но по-ефективни програми. По тази причина и за да се увеличи гъвкавостта на бюджета и способността за реагиране на променящите се реалности и възникващите проблеми, настоящото предложение има за цел да се рационализира интервенцията на ЕС в областите на културата, медиите и равенството, гражданите, правата и ценностите, като се използват взаимовръзките и полезните взаимодействия, където е уместно, при зачитане на уникалността и специфичните нужди на всяка от тези области на политиката.

В областта на равенството, гражданите, правата и ценностите чрез предложението ще се допринася за отстояване на демокрацията и принципите на правовата държава, на основните права и равенството, за намаляване на дискриминацията и за овластяване на гражданското общество. С новата програма ще се допринася също така за борбата срещу основаното на пола насилие, насилието над деца и над други групи, изложени на риск. Освен това с нея ще се допринася за укрепване на демократичната устойчивост и демократичното участие.

Медиите са движеща сила на демократичните ценности, културното многообразие и икономическия растеж. Медийният сектор обхваща, наред с другото, различни видове съдържание, като филми, сериали, видеоигри, новини и информация, потапяща реалност и мултимедии, а също и услуги, включително показ на филми, излъчване на телевизионни и радиопрограми, публикуване на печатни и онлайн издания, онлайн видеоклипове, подкасти и т.н. За да бъдат социално значими, аудио-визуалните и медийните индустрии трябва да са устойчиви и конкурентоспособни. С предложението ще се подкрепи медийно и аудио-визуално пространство, което е свободно, конкурентоспособно и многообразно. От една страна, то ще доведе до подобряване на създаването, разпространението, използването на интелектуалната собственост и потреблението на аудио-визуални произведения и други видове медийно съдържание, като например игри. От друга страна, с него ще се допринесе за защитата на жизнеспособността и плурализма на информационния пазар, по-специално чрез подкрепа за новинарските медии и независимостта на медиите, включително на регионално и местно равнище. С него ще се допринесе също така за справяне с дезинформацията и с чуждестранното манипулиране на информация и вмешателство.

Културата и секторите на културата и творчеството са голямо богатство за Европа, като представят на световната сцена образа на динамичен континент. Те обхващат, наред с другото, сценичните изкуства, литературата и книгоиздаването, музиката и визуалните изкуства, материалното и нематериалното културно наследство, архитектурата, архивите, библиотеките и музеите, художествените занаяти и дизайна, като създават смисъл на различни носители и чрез множество формати. Интервенцията на ЕС в областта на културата ще допринесе за засилване на трансграничното културно творчество и сътрудничество, участието в културния живот и достъпа до разнообразни европейски форми на културно изразяване, както и за опазването и съхранението на културното наследство. С предложението ще се способства също така за увеличаване на разпространението на разнообразни културни произведения и на мобилността на специалистите, и ще се насърчи приобщаването и справедливостта между поколенията чрез културата. И накрая с него ще се укрепят социалните, икономическите и външните измерения на секторите на културата и творчеството.

На последно място, ЕС следва да насърчава полезните взаимодействия между медиите, културата и гражданското общество, като обединява публични и частни субекти, както и да способства за междусекторното сътрудничество и иновациите, за да се преодолеят общите предизвикателства и да се допринесе за устойчивостта на обществото и демократичното участие.

На тази основа финансовата интервенция на ЕС ще създаде най-добри възможности за подобряване и разширяване на съществуващите успешни схеми, за по-добро справяне с транснационалните предизвикателства и за запълване на пропуските, които не могат да бъдат преодолени на равнището на държавите членки. С нея също така ще се осигури повече съгласуваност и съответствие между регулаторната политика и инструментите за финансиране, както и между вътрешните и външните политики. Следователно с предложението ще се допринесе за укрепване на европейските общества, медии и култура, ще се насърчат ценностите на Съюза и демократичното участие и ще се способства за разгръщането на пълния потенциал на Съюза като източник на напредък, устойчиво развитие и растеж.

Обхванатите от настоящото законодателно предложение области на политиката допринасят за дългосрочните цели на Съюза и са твърдо залегнали в Договорите за ЕС, които предоставят правното основание за действие на равнище ЕС чрез финансирани от него програми. Предвидената в предложението дата на прилагане е 1 януари 2028 г.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Основни права, ценности на ЕС и демокрация

Предложението е напълно в съответствие с **Хартата на основните права на Европейския съюз** и всички съответни политики и законодателни рамки на ЕС в областта на равенството и недискриминацията. С него се допринася също така за стратегията **„Съюз на равенство“.** Основна амбиция на Европейския съюз е да гарантира — чрез основаващ се на участието на множество заинтересовани страни междусекторен подход — че всички хора, независимо от пол, раса, етническа принадлежност, увреждане, сексуална ориентация, възраст, религия или убеждения, могат да живеят, без да са подлагани на дискриминация, и могат да участват пълноценно в живота на обществото.

Ангажиментът на Европейския съюз към равенството е заложен в редица ключови съобщения и планове за действие. В Стратегията за равнопоставеност на ЛГБТИК, представена от Европейската комисия през 2020 г., и в Стратегията за равенство между

половете от 2021 г. се подчертава решимостта на ЕС да се бори с дискриминацията и да насърчава равенството във всички аспекти на обществото. И двете стратегии ще бъдат обновени, тъй като сегашният им срок на действие изтича през 2025 г. Те се допълват от предстоящата Стратегия на ЕС за борба с расизма за периода 2026—2030 г., Стратегическата рамка на ЕС за равенство, включване и участие на ромите (2020—2030 г.), Стратегията за правата на хората с увреждания (2021—2030 г.), Стратегията на ЕС за правата на детето, Стратегията на ЕС за борба с антисемитизма и подкрепа на еврейския живот (2021—2030 г.) и работното направление за борба с омразата срещу мюсюлманите. От значение в този контекст е и предстоящата стратегия за справедливост между поколенията.

Първата всеобхватна рамка на ЕС за демокрацията беше разработена чрез Плана за действие за европейската демокрация от 2020 г., пакета от мерки за укрепване на демокрацията и защита на честността на изборите от 2021 г. и пакета от мерки за защита на демокрацията от 2023 г., в полезно взаимодействие с Плана за външна дейност в областта на правата на човека и демокрацията за периода 2020—2027 г. Сред най-новите законодателни актове в този контекст са Регламентът относно прозрачността на политическото рекламиране и правото на Съюза относно защитата на лицата, ангажирани в публично участие, срещу явно неоснователни искове или съдебни производства, с които се злоупотребява („стратегически съдебни производства, насочени срещу публично участие“).

В предстоящия **европейски щит за демокрацията** са предвидени допълнителни усилия за защита и укрепване на демокрацията и демократичната устойчивост. Неговата цел ще е да се противодейства на нарастващите заплахи за демократичните институции, системи и процеси в ЕС и да се засили доверието и участието на гражданите в демокрацията. Предстоящата **стратегия на ЕС за гражданското общество** ще е насочена към по-нататъшно укрепване и овластяване на гражданското общество, като се изрази дълбоко признание за извършваната от гражданско общество работа и приноса му за политиките на ЕС.

Медии и аудио-визия

Настоящото законодателно предложение се основава и на рамката на ЕС в областта на медийния и аудио-визуалния сектор, в която регулирането, финансирането и политиките се подкрепят ефективно помежду си, като по този начин се улеснява демократичният дебат, обогатява се нашата култура и се стимулира цифровата трансформация с конкурентоспособни медийни оператори в ЕС.

То ще съпътства политиките на ЕС за единния пазар в аудио-визуалния и медийния сектор и е разработено така, че да допълва и укрепва съществуващите законодателни инструменти. С **Директивата за аудио-визуалните медийни услуги (ДАВМУ)** се установява обща регулаторна рамка за аудио-визуалните медийни услуги в целия ЕС, включително разпоредби като насърчаване на европейски и независими произведения, закрила на малолетните и непълнолетните лица и регулиране на аудио-визуалната реклама. Заедно с ДАВМУ, с предлаганата програма ще се увеличи капацитетът на европейските участници в аудио-визуалния сектор да финансират, реализират и разпространяват произведения, които да са достатъчно видими в различните налични медии и да са привлекателни за публиката във все по-отворения и конкурентен пазар в Европа и извън нея.

В наскоро приетия **Европейски акт за свободата на медиите (ЕАСМ)** са предвидени гаранции за свободата и плурализма на медиите, включително защита срещу

политическа намеса, по-голяма прозрачност на собствеността върху медиите и задължения за независимост на обществените медии. Предложената програма ще допълни ЕАСМ чрез предоставяне на финансова подкрепа на новинарските медии и укрепване на редакционната независимост.

Тя също така ще доразвие усилията по линия на Кодекса на поведение за противодействие на незаконните изказвания онлайн, пораждащи омраза, **Плана за действие за борба с дезинформацията от 2018 г.** и **Кодекса за поведение срещу дезинформацията**, които неотдавна бяха интегрирани в съвместната регулаторна рамка, установена с **Акта за цифровите услуги**, чрез повишаване на медийната грамотност и засилване на ситуационната осведоменост за информационното пространство онлайн в държавите членки.

Култура

По отношение на културата, културното наследство и секторите на културата и творчеството инициативата ще съпътства предстоящия **Културен компас за Европа**, замислен като стратегически политически подход, чиято цел е интегрирането на културата и секторите на културата и творчеството в общите цели на политиката на Съюза, както и направляването и използването на техните многобройни измерения.

Инициативата се основава на няколко ключови инициативи на политиката, включително **Европейската програма за култура в глобализиращия се свят**, **работните планове на Съвета в областта на културата**, **Стратегията на ЕС за международните културни отношения**, **Европейската рамка за действия в областта на културното наследство**, които съдържат общ призив за по-силна роля на културата и на секторите на културата и творчеството в по-нататъшното социално, икономическо и международно развитие на нашия Съюз. Тя е съгласувана с европейски инициативи като **„Нов европейски Баухаус“**, действието **„Европейски столици на културата“** и действието **„Знак за европейско наследство“**. Тя е в съответствие и с Римската декларация от март 2017 г., в която държавите членки и институциите на ЕС предвиждат Съюз, „в който гражданите да имат нови възможности за културно и социално развитие и икономически растеж [...]; Съюз, който съхранява нашето културно наследство и насърчава културното многообразие“.

Освен това тя е в съответствие със съобщението на Комисията „Укрепване на европейската идентичност чрез образование и култура“, в което се посочва, че в интерес на всички държави членки е „да се използва напълно потенциалът на образованието и културата като движеща сила за създаването на работни места, икономически растеж, социална справедливост и активно гражданско участие, както и като начин да изживеем европейската си идентичност в цялото ѝ многообразие“. Инициативата съответства също така на **Конвенцията на ЮНЕСКО от 2005 г. за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване**, по която ЕС и неговите държави членки са страни.

И накрая, инициативата следва да се разглежда в контекста на предстоящата стратегия на ЕС за устойчив туризъм, която има за цел, наред с другото, да се помага на посетителите да откриват по-малко известни културни маршрути и обекти на културното наследство в цяла Европа, като по този начин се стимулира икономическото развитие и се насърчава заетостта на местно равнище.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Инициативата е съгласувана с общите приоритети на политиката на Комисията за периода 2024—2029 г., а именно: 1) подкрепа за хората, укрепване на нашите общества и на социалния ни модел; 2) защита на нашата демокрация, отстояване на нашите ценности; 3) устойчив просперитет и конкурентоспособност на Европа и 4) Европа в света.

Съответствие с политиките за подкрепа за хората, укрепване на нашите общества и на социалния ни модел

В контекста на многогодишната финансова рамка (2028—2034 г.) ще се насърчават полезните взаимодействия между инициативите в областта на медиите, културата, равенството, правата и ценностите, както и с бъдещата интервенция в областта на уменията, образованието, социалното включване, солидарността, справедливостта между поколенията, младежта и социалното и териториалното сближаване. Тези полезни взаимодействия, като например в областта на медийната грамотност, цифровите умения, гражданската ангажираност и гражданското образование, както и развитието на умения и приобщаването чрез творчество и изкуства, ще бъдат насърчавани в съответствие с целите на стратегията на ЕС за младежта и Доклада за гражданството на ЕС. Може също да се търсят полезни взаимодействия и допълняемост между настоящата инициатива и бъдещите интервенции под споделено управление, насочени към укрепване на социалното и териториалното сближаване в ЕС.

Инициативата допълва някои инициативи за насърчаване на принципите, заложени в Европейския стълб на социалните права, включително чрез политики за заетост и социални политики, както и принципите, заложени в Европейската гаранция за децата. Това включва насърчаване на равния достъп до права и укрепване на многообразието, включително на регионално и местно равнище, като средство за подкрепа на социалното включване и справедливите пазари на труда, както и за борба с детската бедност. Като ключови фактори за оформянето на публичния дискурс и насърчаването на демократичната ангажираност, културата и медиите са от първостепенно значение за изграждането на приобщаващи и устойчиви общества. В контекста на **Съюза на уменията** чрез инициативата ще се допринася активно за повишаването на квалификацията и преквалификацията на специалистите в културните и творческите индустрии (КТИ), като се подкрепя тяхната адаптивност в условията на цифровия и екологичния преход и промените на пазара на труда. Освен това чрез засилване на конкурентоспособността на секторите на културата и творчеството програмата благоприятства създаването на работни места в тези сектори. Същевременно чрез инициативата ще се засили изграждането на капацитет на организациите на гражданското общество, работещи в областта на равенството, правата и ценностите.

Предвид нарастващите рискове, свързани с природни опасности, извънредни здравни ситуации, технологични аварии, променящи се заплахи за сигурността и други дестабилизиращи фактори, чрез настоящата инициатива ще се повиши устойчивостта на жизненоважни функции на обществото и ще се изгради по-устойчив, по-сигурен и по-подготвен Съюз в съответствие с целите на **стратегията на ЕС за Съюз на подготвеност**.

Съгласуваност с политиките в областта на правосъдието

Съгласуваността между политиките в областта на правосъдието и принципите на правовата държава създава солидна рамка, чрез която се гарантира отчетността, насърчава се съгласуваността на нормативната база между държавите членки и в

самите тях и се защитават основните права, като по този начин се укрепват доверието и сътрудничеството в Съюза. Взаимовръзката между политиките в областта на основните права и на правосъдието е от ключово значение за изграждането на общества на справедливост и равнопоставеност. Основните права — от правото на справедлив съдебен процес и свобода от дискриминация до защитата на неприкосновеността на личния живот — определят основните стандарти, които правосъдните системи трябва да отстояват, и превръщат абстрактните принципи в конкретни правни мерки и практики. Например принципът на равенство пред закона се прилага чрез законите срещу дискриминацията.

Ето защо полезното взаимодействие между политиките в областта на основните права и правосъдието е гаранция за това, че правните системи не само предотвратяват извършването на посегателства, но и активно отстояват достойнството, равенството и свободата. Това полезно взаимодействие е от първостепенно значение за изграждането на доверие в правните институции, за насърчаване на социалното сближаване и в крайна сметка за това да се гарантира, че правосъдието е достъпно и значимо за всички граждани. За тази цел в контекста на многогодишната финансова рамка (2028—2034 г.) ще се насърчават полезните взаимодействия между настоящата програма и бъдещата програма „Правосъдие“.

Съгласуваност с политиките областта на единния пазар и конкурентоспособността

Чрез приноса си към конкурентоспособността на медиите, на аудио-визуалния сектор и на секторите на културата и творчеството инициативата ще допълни политическата рамка на ЕС в областта на промишлената политика и на икономическата конкурентоспособност. Тя се основава по-специално на Доклада за единния пазар и конкурентоспособността за 2024 г., в който се възприема екосистемен подход за укрепване на устойчивостта и стратегическата автономност на ключови промишлени сектори, включително на културните и творческите индустрии. Тя отразява също така целите , заложени в компаса за конкурентоспособността, в който са определени ясни референтни показатели за подобряване на производителността и устойчивостта на ЕС в дългосрочен план и за насърчаване на иновациите.

Освен това инициативата е свързана със съобщението на Комисията от 2020 г. „Стратегия за мястото на МСП в устойчива и цифрова Европа“, чиято цел е да се разгърне потенциалът на европейските МСП да бъдат в челните редици на двойния преход въз основа на три стълба: изграждане на капацитет и подкрепа, намаляване на регулаторната тежест и подобряване на достъпа до пазара и подобряване на достъпа до финансиране. С инициативата се допринася и за новата стратегия на Европейската комисия за съюз на спестяванията и инвестициите, чиято цел е да се увеличат финансовите възможности за предприятията.

Научните изследвания и иновациите са от първостепенно значение за развитието на приобщаващи културни, творчески и медийни системи, в чиято основа са правата. Благодарение на инициативата ще се засилят полезните взаимодействия с бъдещата Рамкова програма за научни изследвания и иновации и с бъдещия Европейски фонд за конкурентоспособност. Европейският фонд за конкурентоспособност включва подкрепа за мултидисциплинарни научни изследвания по различни теми, включително демокрацията, ценностите, равенството и дезинформацията, но също и по теми в областта на цифровизацията и промишлеността, тясно свързани със секторите на културата и творчеството и с културното наследство. За да се укрепи европейската екосистема за научни изследвания, ще е необходимо да се засилят полезните взаимодействия и допълняемостта, така че секторите на културата и творчеството и

гражданското общество да се възползват пълноценно от новите постижения в европейските пространства за научни изследвания и иновации. По този начин чрез програмата ще се допринася за използването на резултатите от научноизследователските и иновационните действия, финансирани по линия на Рамковата програма за научни изследвания.

Освен това с предложението се допринася за осъществяването на цифровата трансформация на Европа в съответствие с целите на цифровото десетилетие на Европа за периода до 2030 г. Предложението ще го допълва чрез подкрепа на действия, насочени към насърчаване на цифровата готовност, развитието на умения и приложните иновации в социалния, културния и медийния сектор, като например плана за действие „Континент на ИИ“ и Стратегията за използването на ИИ. Предложението също така ще съпътства съществуващи нормативни актове като Акта за цифровите услуги, Акта за цифровите пазари и Акта за изкуствения интелект чрез увеличаване на достъпа до аудио-визуално и медийно съдържание, укрепване на медийната грамотност, насърчаване на лоялната конкуренция и на независимия от платформи достъп до аудитория. С трансграничните прояви на сътрудничество и предлагане на аудио-визуално съдържание също така ще се повиши оперативната съвместимост на цифровите продукти.

Съгласуваност с политиките за Европа в света

След като бъде приета, предложената програма ще допълва действията, финансирани по линия на външната дейност на Съюза. Например чрез насърчаване на културния обмен и оказване на подкрепа за творческите индустрии, медиите и аудио-визуалното съдържание от Съюза в глобален мащаб, включително чрез международно сътрудничество, благодарение на програмата ще се откриват нови пазари, ще се привличат таланти от цял свят и ще се засилва влиянието и привлекателността на ЕС на световната сцена. Бъдещата интервенция ще включва участие на трети държави в програмата и оказване на подкрепа за международното сътрудничество, което ще създаде условия за полезни взаимодействия с политиките на ЕС в областта на външната дейност.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

За да се постигнат по всеобхватен начин общите цели на програмата, предложението се основава на член 19, параграф 2, член 21, параграф 2, член 24, член 167, параграф 5, член 168, параграф 5 и член 173, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

В член 19, параграф 2 от ДФЕС се предвижда приемането на стимулиращи мерки в подкрепа на действията на държавите членки за борба с дискриминацията, основана на пола, расата или етническия произход, религията или убежденията, наличието на увреждане, възрастта или сексуалната ориентация.

Демократичната ангажираност, гражданското участие и насърчаването на гражданското общество са основни градивни елементи на понятието за гражданство на Съюза. Те са решаващи фактори и средства за улесняване на упражняването на правото на свободно движение и пребиваване в ЕС.

В член 21, параграф 2 от ДФЕС се предвиждат мерки на Съюза за улесняване на упражняването на правата на гражданите да се движат и да пребивават свободно на

територията на държавите членки. От този член може да бъдат обхванати и действията за информиране на гражданите и органите за правата на гражданите да гласуват, когато пребивават в друга държава членка, тъй като на практика тези действия също улесняват упражняването на правото на гражданите на свободно движение и пребиваване.

С член 24 от ДФЕС Европейският парламент и Съветът се задължават да приемат разпоредби относно процедурите и условията, необходими за представянето на гражданска инициатива по смисъла на член 11 от ДЕС. Това е направено с приемането на Регламент (ЕС) 2019/788 на Европейския парламент и на Съвета[1]. С програмата следва да се подпомага финансирането на техническа и организационна подкрепа за изпълнението на посочения регламент, като по този начин се засилва упражняването от страна на гражданите на правото да предлагат и подкрепят европейски граждански инициативи. Заедно с другите права, установени в член 24 от ДФЕС, това право гарантира прякото участие на гражданите в демократичния живот на Съюза.

В член 167, параграф 5 от ДФЕС на Съюза се възлага задачата да приема стимулиращи мерки, с които се допринася за разцвета на културите на държавите членки, като се зачита тяхното национално и регионално многообразие и същевременно се извежда на преден план общото културно наследство. Действията на Съюза насърчават сътрудничеството между държавите членки и допълват техните дейности в области като подобряване на знанията и разпространяване на културата и историята на европейските народи и опазване и закрила на културното наследство от европейско значение.

Член 168, параграф 5 от ДФЕС предоставя правно основание за приемането на стимулиращи мерки, предназначени за опазване и подобряване на здравето на хората. Насилието, включително над деца и жени, представлява опасност за физическото и психическото здраве. Децата са уязвима категория граждани и се нуждаят от по-висока степен на защита срещу тези опасности, които често включват заплахи с трансграничен характер. Насилието над жени също представлява сериозна заплаха за физическото и психическото здраве на жертвите, които се нуждаят от висока степен на защита.

Член 173, параграф 3 от ДФЕС гласи, че Съюзът може да взема решения за специфични мерки в подкрепа на действията, предприемани в държавите членки, за да се гарантира съществуването на условията, необходими за конкурентоспособността на промишлеността на Съюза, включително чрез предприемане на действия за поощряване на благоприятна среда за инициативността и за развитието на предприятията.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

За насърчаването и защитата на културата, медиите и ценностите на Съюза се изискват транснационално сътрудничество и координирани усилия, които надхвърлят националните граници. Това са области, в които сложността на предизвикателствата затруднява държавите членки да ги решават самостоятелно в достатъчна степен. Координирано действие на равнището на ЕС създава условия за по-съгласувани и ефективни отговори на забавящите напредъка транснационални и общи предизвикателства, както и за въздействие върху цялата система чрез установяване и преодоляване на структурни пропуски, които не са приоритет за държавите членки. Бюджетът на ЕС има ключова роля за осигуряването на тези колективни отговори. Чрез

[1] ОВ L 130, 17.5.2019 г., стр. 55—81.

такъв подход се осигурява и по-тясна съгласуваност между вътрешните политики и популяризирането от страна на Съюза на неговите ценности и на международните стандарти в чужбина.

Поради мащаба и въздействието на предложената програма действие на равнище Съюза носи добавена стойност, тъй като тези цели не може да бъдат постигнати в достатъчна степен чрез самостоятелни действия на държавите членки. Например с програмата се укрепва чувството за гражданство на ЕС и взаимното разбирателство чрез улесняване на трансграничните дейности, с които се насърчава ангажираността, солидарността и по-широкото участие на гражданите в културата и медиите. Тя също така гарантира наличието на последователни и високи стандарти в целия ЕС и ефективното прилагане във всички държави членки на правата, установени в правото на Съюза, което е от съществено значение за защитата на неговите граждани. Освен това действие на равнище ЕС укрепва единния пазар чрез насърчаване на справедливия достъп и мобилността, като същевременно създава условия за по-ефективно изпълнение чрез координирани рамки и съвместни проекти с по-голям мащаб. Чрез преодоляване на разпокъсаността, насърчаване на сътрудничеството между държавите членки и обединяване на ресурсите на равнището на ЕС инициативата създава условия за това творческите индустрии, дружествата и творците в аудио-визуалния и медийния сектор да се възползват пълноценно от единния пазар. Чрез нея се подобрява достъпът до разнообразно културно и творческо съдържание, подкрепя се медийният плурализъм и се повишава конкурентоспособността на европейската аудио-визуална индустрия.

Добавената стойност на финансирането от ЕС в тези области на политиката беше изтъкната от голямото мнозинство участници в откритата обществена консултация, проведена от Комисията във връзка с новите програми на ЕС (вж. по-долу).

- **Пропорционалност**

Предложението е в съответствие с принципа на пропорционалност, тъй като не излиза извън минимума, необходим за постигането на заявените цели на равнището на ЕС, и на необходимото за тези цели.

- **Избор на инструмент**

Новата програма „АгораЕС“ се основава предимно на програма „Творческа Европа“ (2021—2027 г.), програма „Граждани, равенство, права и ценности“ (CERV) (2021—2027 г.) и съществуващите прерогативни редове, като обединява финансовата подкрепа на ЕС за поддържането на културата, медиите и ценностите на Съюза. В новия инструмент са взети предвид специфичните характеристики на различните сектори, техните различни целеви групи и конкретни нужди, като същевременно се осигуряват полезни взаимодействия и допълняемост.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Комисията взе предвид резултатите от окончателната оценка на програма „Творческа Европа“ за периода 2014—2020 г. и междинната окончателна оценка на програма „Творческа Европа“ за периода 2021—2027 г., както и междинната оценка на програма CERV и окончателните оценки на програмите „Европа за гражданите“ и „Права, равенство и граждани“, които бяха проведени в периода 2023—2025 г.

В тези оценки се анализира изпълнението на програмите въз основа на тяхната ефективност, ефикасност, значимост, съгласуваност, устойчивост и добавена стойност от ЕС.

Резултатите от тези оценки показват, че съществуващите програми до голяма степен са постигнали своите политически цели и са допринесли за добавената стойност от ЕС, като същевременно са установени области за подобрение по отношение на тяхното проектиране.

В оценката на **„Творческа Европа“** се подчертава приноса на програмата към общата цел за подкрепа на културното и езиковото многообразие и културното наследство чрез увеличаване на достъпа на хората до разнообразно съдържание, постъпващо по-специално от места извън националните граници, и към целта за конкурентоспособност чрез подпомагане на операторите в областта на аудио-визуалния и други сектори на творчеството и културата да подобрят своите умения и да разширят дейността си на европейско равнище. Тя заема уникално място като единствен източник на финансиране за транснационално сътрудничество, обмен на добри практики, разпространение и мобилност в тези сектори.

При междинната оценка на **програма CERV** бе потвърдено, че като специален инструмент на ЕС за защита и насърчаване на основните права, равенството и недискриминацията, демокрацията и принципите на правовата държава в Европа, тази програма запълва една иначе голяма празнина във финансирането на ценностите и основните права. Оценката показа също така ключовата роля на програмата за подкрепа на организациите на гражданското общество, работещи в областта на правата и ценностите, включително сред хората, които често не разполагат с други източници на финансиране и форми на подкрепа.

Оценката на **ред „Мултимедийни действия“** (2021—2023 г.) потвърждава неговата ефективност по отношение на по-активното отразяване на въпросите на ЕС от европейска гледна точка. С тези действия е подкрепено създаването на голям обем оригинално съдържание, което е достигнало до значителна аудитория.

- **Консултации със заинтересованите страни**

Данните от проведената обществена консултация бяха взети предвид при оценката на въздействието на програмите на ЕС в областта на трансграничното образование, младежта, културата, медиите, ценностите и гражданското общество по МФР за периода след 2027 г. Тази консултация се проведе в периода 12 февруари—7 май 2025 г. Общо бяха получени 5 845 валидни отговора.

Отговорите показаха ясна подкрепа за продължаване на ролята на ЕС в насърчаването на трансграничното сътрудничество и оказването на подкрепа за културата, медиите, демокрацията и основните права. Например делът на респондентите, които считат за „много важно“ или „важно“ да се „защитават демокрацията и демократичните стандарти“, да се „насърчава зачитането на основните права (включително правата на децата и жените)“, да се „насърчават независимостта и плурализмът на медиите, да се води борба срещу дезинформацията“ и да се „насърчават културното и творческото многообразие“, е съответно 91 %, 88 %, 85 % и 78 %.

Отговорите в обществената консултация потвърдиха също, че финансирането от ЕС е предоставило добавена стойност в сравнение с финансирането на национално, местно или регионално равнище в обхванатите от него области. Например 66 % от респондентите считат, че „защитата на демокрацията и насърчаването на

демократичните стандарти“ е област, в която финансирането от ЕС предоставя значителна добавена стойност. Почти две трети от респондентите посочват подкрепата за аудио-визуалния и медийния сектор като „важна“ цел на политиката. И накрая, приблизително 80 % от респондентите виждат добавена стойност във финансирането от ЕС за „Насърчаване на културното и езиковото многообразие“ и „Насърчаване и съхранение на културното наследство и европейската памет“, а 74 % — за „Осигуряване на широк достъп до културата и културното наследство“.

Помолени да оценят пречките, които не позволяват бюджетът на ЕС да постигне изцяло заложените цели в тези области на политиката, респондентите като цяло приветстваха насочеността на Комисията към по-голяма ефективност на финансирането, но не за сметка на „идентичността“ и „доверието“ и като се запазят тематичната яснота и ангажираността на заинтересованите страни.

Количествените резултати показват, че най-често посочваните пречки във всички групи са административната тежест (посочена от 51 % от гражданите и 56 % от организациите) и сложните, специфични за отделните фондове правила за съответствие с изискванията (49 % от гражданите и 52 % от организациите). Тези проблеми отразяват загриженост по отношение не само на сложността на регулирането, но и на разпокъсаността между инструментите и неефективността при изпълнението. Други посочени пречки са липсата на гъвкавост при преразпределянето на ресурсите в отговор на възникващи нужди (45 % от гражданите и 50 % от организациите), забавяния в изпълнението на програмите и изплащането на финансирането, както и недостатъчна комуникация или яснота относно възможностите за финансиране. Публичните органи и НПО по-специално подчертаха забавянията като причина за по-слабото въздействие и за намаляване на доверието на местно равнище.

- **Събиране и използване на експертни становища**

В предложението са взети предвид външни доклади и оценки.

То се основава на множество проучвания и доклади, например изготвени от Европейския парламент, Агенцията на ЕС за основните права и Европейския институт за равенство между половете, където се посочват нарастващите и сериозни предизвикателства, поставящи на изпитание основните права и ценности в ЕС, както и устойчивостта на нашите демократични институции[2].

В областта на медиите и аудио-визуалните услуги то се основава на заключенията от доклада „Перспективи за европейската медийна индустрия“ от 2023 г.[3], в който е предоставена ценна информация за структурните предизвикателства пред медийната и аудио-визуалната индустрия (включително игрите). Медийните дружества в ЕС са под все по-силен натиск от глобални конкуренти по отношение на вниманието на потребителите и приходите. Ползването на медийни услуги и разходите за такива услуги от страна на потребителите са в стагнация от началото на пандемията от COVID-19, като цифровите платформи натрупват повече съдържание и привличат повече приходи от реклама в сравнение с традиционните медии. Тези сектори са

[2] Включително Доклад 2021/2103(INI) на Европейския парламент относно свиващото се пространство за гражданското общество в Европа; доклада на FRA „Защита на гражданското общество— актуализация за 2023 г.“; в Индекса за равенството между половете за 2024 г.: Справяне с насилието срещу жени, справяне с неравенството между половете.

[3] Второто издание на „Перспективи за европейската медийна индустрия“ ще бъде публикувано през юли 2025 г.

изправени и пред трудности, свързани с високите разходи за внедряване на технологии, ограничените частни инвестиции и силната зависимост от технологии извън ЕС. Освен това в доклада се посочва, че трансграничното разпространение на аудио-визуални произведения в ЕС е ограничено, което възпира потенциала на индустрията. Междувременно жизнеспособността на новинарските медии е все по-застрашена поради намаляващите приходи, свиващата се заетост и ограниченото доверие на потребителите.

По отношение на секторите на културата и творчеството предложението се основава на тематични срещи, констатации от независими проучвания, заключения на Съвета[4], резолюции на Европейския парламент[5], оценката на действието „Знак за европейско наследство“[6] и първата междинна оценка на действието „Европейска столица на културата“ за периода 2020—2033 г.[7], както и на препоръките, направени от експерти от държавите членки в контекста на отворения метод на координация в областта на културата[8]. В тези различни източници се подчертава продължаващата значимост на направление „Култура“ на „Творческа Европа“, като същевременно се посочват области за подобрение, по-специално във връзка с цифровия и екологичния преход и бързото развитие на изкуствения интелект, условията на труд на творците и специалистите в областта на културата и творчеството, както и международния контекст.

- **Оценка на въздействието**

За настоящото предложение беше извършена оценка на въздействието. Службите на Комисията разгледаха няколко алтернативни варианти на политиката за преодоляване на предизвикателствата пред засегнатите сектори и определиха кой вариант отговаря най-добре на политическите области и приоритетите на Комисията. Различните

---

[4] По-специално заключението на Съвета от май 2025 г. относно подкрепа за младите творци и специалисти в областта на културата и творчеството в началото на тяхната кариера, заключенията на Съвета от ноември 2024 г. относно подобряването и насърчаването на достъпа до култура, заключенията на Съвета от май 2024 г. относно овластяването на културно-творческите сектори чрез основано на данни привличане на публика и заключенията на Съвета от май 2023 г. относно изложените на риск и разселените творци.

[5] Резолюция на Европейския парламент от 17 януари 2024 г. относно културното многообразие и условията за авторите в европейския пазар за стрийминг на музика (2023/2054(INI), Резолюция на Европейския парламент от 16 януари 2024 г. относно изпълнението на програмата „Творческа Европа“ за периода 2021—2027 г. (2023/2003(INI), Резолюция на Европейския парламент от 21 ноември 2023 г., съдържаща препоръки към Комисията относно рамка на ЕС за социалното и професионалното положение на хората на изкуството и работещите в секторите на културата и творчеството (2023/2051(INL), Резолюция на Европейския парламент от 14 септември 2023 г. относно бъдещето на европейския сектор на книгоиздаването (2023/2053(INI), Резолюция на Европейския парламент от 14 декември 2022 г. относно изпълнението на новата европейска програма за култура и стратегията на ЕС за международните културни отношения (2022/2047(INI), Резолюция на Европейския парламент от 20 октомври 2021 г. относно положението на хората на изкуството и възстановяването на сектора на културата в ЕС (2020/2261(INI).

[6] Оценка на действието „Знак за европейско наследство“ за периода 2018—2024 г., извършена от PPMI за Европейската комисия (юли 2025 г.).

[7] Първа междинна оценка на действието „Европейска столица на културата“ за периода 2020—2033 г., извършена от Ecorys и KEA European Affairs за Европейската комисия (юли 2025 г.).

[8] По-специално докладите „Статут и условията на труд на хората на изкуството и професионалистите в областта на културата и творчеството“ от юни 2023 г. и „Към равенство между половете в секторите на културата и творчеството“ от 4 юни 2021 г., изготвени по линия на ОМК от съответните работни групи от експерти на държавите членки.

варианти се изключваха взаимно. Един от вариантите беше да се продължат съществуващите програми „Творческа Европа“ и CERV като самостоятелни програми, като се въведат някои постепенни подобрения. Вторият вариант се състоеше в обединяване на програмите, насочени към защита на ценностите, медиите и културата на Съюза. Третият вариант беше пълна интеграция в единен инструмент на политиките, обхванати понастоящем от CERV и „Творческа Европа“, както и тези, обхванати от „Еразъм+“ и Европейския корпус за солидарност.

Бяха разгледани и други алтернативи, но те бяха отхвърлени на ранен етап. Една от тях беше да се преустанови финансирането от ЕС в областите, които понастоящем са обхванати от CERV и „Творческа Европа“, но тя беше отхвърлена предвид сериозността на проблемите пред засегнатите сектори, важността, която се отдава на тези политики в политическите насоки и продължаващата значимост и добавена стойност на финансовата интервенция на ЕС, изтъкната в съответните междинни оценки. Вариантът за алтернативно сливане на програми (например само направление MEDIA на „Творческа Европа“ с програма CERV) също беше отхвърлен на ранен етап, тъй като няма да е ефективно съгласуван с политическите приоритети, нито адекватно съобразен с предизвикателствата пред засегнатите сектори.

Основните потенциални въздействия на трите варианта, включени в краткия списък (продължаване, пълно интегриране и сливане въз основа на цели) бяха анализирани в различни социални, икономически и екологични аспекти. Когато беше приложимо, анализът обхвана също разходите и ползите, въздействието върху конкурентоспособността и МСП и цифровизацията, както и приноса на тези варианти към постигането на целите за устойчиво развитие на Организацията на обединените нации. Трите варианта на политика бяха оценени въз основа на тяхната ефективност, ефикасност, съгласуваност и пропорционалност, като беше приложен методът на социална многокритериална оценка.

Оценката на вариантите и тяхното въздействие показа, че интеграцията, основана на цели на политиката (сливане въз основа на цели), би имала по-добър потенциал в сравнение с другите два варианта. Тя би създала условия за засилена координация, целенасочена гъвкавост и по-ефективно използване на бюджета на ЕС, без това да е за сметка на политическата насоченост или достъпността. Такава интеграция би осигурила оптимален баланс между опростяване и политическа адекватност. Тя е в съответствие и с исканията на заинтересованите страни, които призовават за опростяване на достъпа до финансиране, гъвкавост при разпределянето на ресурсите и прилагане на общи правила. В съответствие с политическите насоки тази интеграция отговаря на принципа „финансирането следва политиката“, като обединява програми, насочени към защита на културата, медиите и ценностите на Съюза. Тя ще се основава на успеха на настоящите програми и на най-добрите практики от действащата МФР, както е доказано от оценките, като ще доведе до по-ефективно справяне с транснационалните и общите предизвикателства, до преодоляване на недостига на финансиране на равнище държави членки и до подобряване на съгласуваността между вътрешните и външните политики, и същевременно ще засили полезните взаимодействия, ефективността и ефикасността и ще намали дублирането. С нея ще се осигури необходимата видимост на всяка от областите на политиката, включени в обединената програма, при пълно спазване на приложимите за всички програми на Съюза хоризонтални разпоредби, подробно описани в Регламент (ЕС, Евратом) [202X/XXX, Регламента за изпълнението]. Благодарение на нея също така ще се засилят действията по междусекторните приоритети и полезните взаимодействия, засягащи

обществения, медийния, културния и творческия сектор (например секторни умения, достъп до финансиране, внедряване на иновации и т.н.).

Въз основа на насоките за по-добро законотворчество този доклад за оценка на въздействието беше представен на Комитета за регулаторен контрол (КРК) за проверка на качеството. КРК даде становище относно оценката на въздействието на 13 юни 2025 г. КРК направи редица коментари и препоръки относно обхвата, дефинирането на проблемите и използването на оценки, логиката и целите на интервенцията, съпоставката на вариантите и анализа на разходите и ползите, управлението, съгласуваността и бъдещите действия по мониторинг и оценка. Оценката на въздействието, придружаваща настоящото законодателно предложение, беше преразгледана в съответствие с коментарите на КРК.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Инициативата ще доведе до рационализиране на администрирането, управлението и изпълнението от ЕС на програмите на ЕС, така че да се подобри ефективността за кандидатите, бенефициерите и институциите на Съюза. Процедурите за кандидатстване и отчитане ще бъдат опростени и допълнително хармонизирани чрез въвеждането на общи или съгласувани правила, което ще улесни кандидатите в подаването на заявления по покани за представяне на предложения, насочени към допълващи се цели на политиката.

За да се опрости изпълнението и да се намали административната тежест за бенефициерите, опростените форми на финансиране (включително финансиране, което не е свързано с разходи, и финансиране с еднократни суми) ще станат стандартна форма на принос за възстановяването на безвъзмездни средства. Използването на финансова подкрепа за трети страни, което се оказа ефективно за подобряване на достъпа на малките организации до финансиране от ЕС, ще продължи и може да бъде разширено, когато е целесъобразно. Положително въздействие ще има и увеличеното използване на многогодишни безвъзмездни средства. Пречките пред организациите, работещи сред хората, и пред кандидатите, които кандидатстват за първи път, ще бъдат преодолени чрез целенасочени мерки за опростяване, съобразени с тяхното положение, за по-добра комуникация и за популяризиране на възможностите за финансиране. Обединяването на ресурси, включително в области като мониторинг, вътрешна и външна комуникация, ще доведе до икономии от мащаба и ще повиши предвидимостта на финансирането от ЕС за по-широк кръг от бенефициери, заинтересовани страни и граждани на ЕС.

- **Основни права**

Като се основава на предишните програми „Творческа Европа“ и „Граждани, равенство, права и ценности“ (CERV) и на съществуващите прерогативни линии, новият инструмент има за цел да се насърчават ценностите на Съюза, включително зачитането на основните права, равенството, демокрацията, както и културата и медиите.

Той съответства на ценностите, заложени в член 2 от Договора за Европейския съюз и насърчава тези ценности. Целите на новата програма са тясно свързани с насърчаването на основните права и по този начин са в съответствие с Хартата на основните права на ЕС. По-специално настоящото предложение ще допринесе за насърчаването и защитата на правата и принципите, заложени в член 8 (защита на личните данни), член 11 (свобода на изразяване на мнение, право на информация, свобода на медиите и плурализъм), член 12 (свобода на събранията и сдруженията), член 13 (свобода на

изкуствата и науките), член 15 (свобода при избор на професия и право на труд), членове 20 и 21 (равенство и недискриминация), член 22 (културно и езиково многообразие), член 23 (равенство между жените и мъжете), член 24 (права на детето), член 26 (права на хората с увреждания), член 31 (справедливи и равни условия на труд), член 32 (забрана на детския труд и защита на работещите младежи), член 33 (семеен и професионален живот) и членове 39—46 (права на гражданите) от Хартата.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

вж. приложението

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване**

Мониторингът върху настоящата инициатива ще се осъществява чрез рамката за изпълнение на бюджета за периода 2028—2034 г., установена в Регламент (ЕС) [XXX]* на Европейския парламент и на Съвета [Регламента за изпълнението], в който са подробно описани и конкретните правила за оценяване. Оценката ще се извършва в съответствие с насоките на Комисията за по-добро законотворчество и ще се основава на показатели, свързани с целите на програмата.

Част от програмата ще се изпълнява от изпълнителна агенция под надзора на отговарящите за програмата служби на Комисията.

- **Подробно разяснение на конкретните разпоредби на предложението**

Общите цели на програмата са да се насърчават културното и езиковото многообразие и наследство, да се повишава конкурентоспособността на секторите на културата и творчеството, по-специално на медийните и аудио-визуалните индустрии, да се защитава свободата на изкуството и на медиите, да се защитават и насърчават равенството, активното гражданство, правата и ценностите, заложени в Договорите и в Хартата, като по този начин се засилва демократичното участие и устойчивостта на обществото в Съюза.

В рамките на тези общи цели програмата ще има три отделни направления:

Първо, направление „Творческа Европа — Култура“, по което ще се реализира следната специфична цел:

а) да се допринася за трансграничното културно творчество, сътрудничество, участие и достъпност, както и за трансграничното разпространение на разнообразни културни произведения, като същевременно се укрепва социалното, икономическото и международното измерение на секторите на културата и творчеството.

Второ, направление MEDIA+, по което ще се реализират следните специфични цели:

а) да се допринесе за културното многообразие и конкурентоспособността на аудио-визуалната индустрия и индустрията за видеоигри, по-специално чрез насърчаване на създаването и трансграничното разпространение на европейско съдържание и достъпа на гражданите до него;

б) да се допринесе за свободна, жизнеспособна и разнообразна информационна екосистема в Съюза, по-специално чрез подкрепа за свободата и

независимостта на журналистиката и на новинарските медии, подобряване на достъпа на гражданите до надеждна информация и борба с дезинформацията.

Трето, направление „Демокрация, граждани, равенство, права и ценности“ (CERV+), по което ще се реализират следните специфични цели:

а) да се допринесе за защитата и насърчаването на основните права, равенството и недискриминацията, както и на заложените в Договорите права на гражданите на Съюза, включително свободното движение на гражданите, и за овластяването на гражданското общество;

б) да се допринесе за борбата срещу основаното на пола насилие и насилието над деца и други групи, изложени на риск от такова насилие;

в) да се допринесе за засилване на демократичното участие и за отстояването на принципите на правовата държава.

За да се постигне максимален ефект и да се засилят полезните взаимодействия между различните направления, програмата ще подкрепя междусекторни и хоризонтални дейности, чрез които се допринася за постигането на общата цел, по-специално чрез развиване на полезни взаимодействия между културната, медийната и гражданската сфера и насърчаване на междусекторното сътрудничество и междусекторните иновации.

За да бъде ефективна, програмата следва да е съобразена със специфичното естество на различните политики, техните различни целеви групи и конкретните им потребности чрез прилагане на целенасочени подходи.

2025/0550 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаване на програма „АгораЕС“ за периода 2028—2034 г. и за отмяна на регламенти (ЕС) 2021/692 и (ЕС) 2021/818

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 19, параграф 2, член 21, параграф 2, член 24, член 167, параграф 5, член 168, параграф 5 и член 173, параграф 3 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет[9],

като взеха предвид становището на Комитета на регионите[10],

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

(1) Съгласно член 2 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства — ценности, които са общи за държавите членки в общество, чиито характеристики са плурализмът, недискриминацията, толерантността, справедливостта, солидарността и равенството между жените и мъжете („ценности на Съюза“). Ценностите на Съюза са отразени в правата, свободите и принципите, заложени в Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“). На следващо място член 3 от ДЕС възлага на Съюза да насърчава защитата на правата на детето. По-нататък член 10 от ДЕС постановява, че функционирането на Съюза се основава на представителната демокрация, че на равнището на Съюза гражданите се представляват пряко в Европейския парламент и че гражданите имат право да участват в демократичния живот на Съюза. В член 20 се установява гражданство на Съюза и се определят важни права, от които гражданите на Съюза се ползват, наред с други.

(2) Културата и медиите, както и насърчаването и зачитането на ценностите на Съюза, са ключови елементи на Съюз, който е свободен, справедлив, многообразен, приобщаващ и сближаващ. Участието и ангажираността на гражданите, при зачитане на ценностите на Съюза, съставляват основата на демократичния живот на Съюза, като медиите имат ключова роля във формирането на общественото мнение и свободния дебат. Аудио-визуалните

[9] ОВ C , , стр. .
[10] ОВ C , , стр. .

произведения и всички други форми на културно и творческо изразяване, включително културното наследство, са от съществено значение за многообразието на Европа и за постигането на устойчивост на обществото и взаимно разбирателство между европейските граждани и общности.

(3) Програмата „АгораЕС“ (наричана по-нататък „програмата“) ще допринесе значително за постигането и осъществяването на тези цели, права и ценности.

(4) Програмата следва да бъде продължение на програма „Творческа Европа“, създадена с Регламент (ЕС) 2021/818 на Европейския парламент и на Съвета[11] и на програма „Граждани, равенство, права и ценности“, създадена с Регламент (ЕС) 2021/692 на Европейския парламент и на Съвета[12]. Тя следва да рационализира различните действия за финансиране в подкрепа на свободата и плурализма на медиите и борбата срещу дезинформацията в подкрепа на предоставянето на информация по въпросите на Съюза. Свободните и плуралистични медии и гражданското общество са сред основните пазители на демократичните системи на Съюза, имат първостепенно важна роля за демократичната устойчивост и следва да бъдат подкрепяни. Чрез програмата следва също да се подкрепят секторите на културата, творчеството и медиите, да се използва силата на културата и културното многообразие, да се подобрява информационното пространство и да се подкрепят усилията на Съюза за укрепване на общество, което е основано на права, приобщаващо, равноправно и демократично. С настоящия регламент се определя индикативен финансов пакет за програма „АгораЕС“[13]. За целите на настоящия регламент текущите цени са изчислени с прилагане на постоянен дефлатор в размер на 2 %.

(5) За да бъде ефективна, програмата следва да е съобразена със специфичното естество и предизвикателствата на различните политики и сектори, техните различни целеви групи и конкретните им потребности чрез прилагане на целенасочени подходи.

(6) Опитът напоследък показва, че в бързо променящата се икономическа, социална и геополитическа среда е необходима по-голяма гъвкавост на многогодишната финансова рамка и на програмите по линия на тази рамка. За тази цел и в съответствие с целите на програмата „АгораЕС“ финансирането ще бъде надлежно съобразено с променящите се нужди на политиката и приоритети на Съюза, както са посочени в съответните документи, публикувани от Комисията, в заключенията на Съвета и в резолюциите на Европейския парламент, като същевременно се осигурява достатъчна предвидимост за изпълнението.

(7) Секторите на културата и творчеството, включително сценичните изкуства (като театър и танц), литературата и книгоиздаването, музиката, визуалните изкуства,

---

[11] Регламент (ЕС) 2021/818 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. за създаване на програма „Творческа Европа“ (2021—2027 г.) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1295/2013 (ОВ L 189, 28.5.2021 г., стр. 34, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/818/oj).

[12] Регламент (ЕС) 2021/692 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на програма „Граждани, равенство, права и ценности“ и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1381/2013 на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕС) № 390/2014 на Съвета (ОВ L 156, 5.5.2021 г., стр. 1, , ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj).

[13] Когато е приложимо, предоставяната по програмата подкрепа трябва служи за ускоряване или стимулиране на инвестициите, като се отстраняват прояви на неефективност на пазара или неоптимални инвестиционни ситуации по пропорционален начин, като се избягва дублиране или изместване и се стимулира частното финансиране, и трябва да има добавена стойност на Съюза.

материалното и нематериалното културно наследство, архитектурата, архивите, библиотеките и музеите, занаятите и дизайнът (включително модният дизайн), служат като „обществено благо“, като създават смисъл и ги въплъщават ценностите на Съюза. Те са също така голямо богатство за Съюза и неговите региони, като привличат устойчив туризъм и представят на световната сцена образа на динамичен континент. От една страна, програмата следва да е съобразена с тяхната вътрешноприсъща и художествена стойност, а от друга — с техния външен социален и икономически принос, включително към социалното и териториалното сближаване, благополучието и здравето, растежа и създаването на работни места, конкурентоспособността, творчеството и иновациите.

(8) Секторите на културата и творчеството обаче са разпокъсани в национален и езиков аспект в Съюза. Те са изправени и пред множество предизвикателства, като например посегателства срещу свободата на художественото изразяване, несигурни условия на труд, цифрови трансформации, свързани с възхода на изкуствения интелект, както и необходимостта от адаптиране към изменението на климата. Програмата следва да помага на тези сектори да се справят с такива предизвикателства, да реализират пълния си потенциал и решително да се ориентират към бъдещето, като същевременно гарантира най-широко участие, включително от страна на местни и регионални участници, чрез различни канали и формати.

(9) Културното наследство на Европа е общо и безценно наследство, което е изправено пред бюджетни ограничения, природни и антропогенни бедствия, климатични промени и регионални конфликти. Важно е това наследство да се опазва и съхранява, като се подобрява достъпът до него и се насърчава колективната европейска идентичност. Съхранението в цифров вид допълнително гарантира, че бъдещите поколения ще могат да се учат от своето културно наследство, да го ценят и да черпят вдъхновение от него.

(10) По програмата следва също да се предоставя финансова подкрепа за действията „Знак за европейско наследство“ и „Европейска столица на културата“, които отбелязват и съхраняват богатото културно многообразие и наследство на Европа, като ги свързват с местното равнище и допринасят за основаните на културата стратегии за развитие.

(11) Медийните сектори на Европа заемат уникално място в нашите демокрации, култура и икономики. Те обхващат, наред с другото, различни видове съдържание, като филми, сериали, видеоигри, новини и информация, потапяща реалност и мултимедии, а също и услуги, включително показ на филми, излъчване на телевизионни и радиопрограми, публикуване на печатни и онлайн издания, рекламни видеоклипове онлайн, подкасти и т.н. Цифровата трансформация, по-специално възходът на изкуствения интелект, ускори конвергенцията на отделните видове медии, промени поведението на потребителите, измени радикално моделите на бизнес и приходи, както и управлението и използването на интелектуална собственост. Ето защо Съюзът следва да способства за разцвета на медиите в Съюза, да стимулира иновациите и достъпа до финансиране, да насърчава взаимното обогатяване между новинарските, аудио-визуалните и другите медии и да подкрепя сътрудничеството между различни видове медийни субекти в целия Съюз.

(12) Аудио-визуалният сектор в Съюза е изправен пред предизвикателства, произтичащи от ограниченото трансгранично разпространение, променящите се потребителски навици и доминиращата роля на участници извън Съюза. Като се имат предвид тези предизвикателства, със своята интервенция Съюзът следва да подпомага капацитета на европейските аудио-визуални индустрии и тези за видеоигри да създават, финансират, произвеждат и разпространяват европейски произведения на всички платформи, които са достъпни и привлекателни за аудиторията в Съюза и извън него. Намесата следва да стимулира трансмедийните адаптации на интелектуалната собственост между различни медийни формати, да допринася за насърчаване на сътрудничеството между държавите членки с различен капацитет на пазара и да съпътства регулаторната рамка на Съюза в областта на аудио-визията.

(13) Новинарските медии и журналистите в целия Съюз са подложени на засилен натиск, по-специално поради възхода на глобалните онлайн платформи, променящите се потребителски навици и увеличаващото се разпространение на дезинформация. Тези предизвикателства оказват влияние върху разпространението на новини и приходите от тях, като застрашават жизнеспособността на новинарските медии и доверието на обществеността в тях и ограничават достъпа на гражданите до разнообразно и професионално създадено европейско журналистическо съдържание. Съюзът следва да подкрепя жизнеспособността, независимостта и многообразието на информационната екосистема, да защитава журналистите, които са изложени на заплахи, да насърчава свободата и плурализма на медиите и да укрепва целостта на информационното пространство, като насърчава мерки и засилва сътрудничеството за борба с дезинформацията и подкрепя цифровата и медийната грамотност, включително за младите хора.

(14) Демокрациите в Съюза са изправени пред все по-големи предизвикателства. Ситуацията с намаляващото доверие на гражданите в демократичните институции и процеси се влошава от дезинформацията, социалната поляризация и омразата, които оказват влияние върху изборните и други демократични процеси. За да се повиши устойчивостта на европейската демокрация е необходим подход, обхващащ цялото общество.

(15) Защитата и насърчаването на основните права допринасят за изграждането на по-демократичен Съюз. Недискриминацията е основен принцип на Съюза, заложен в член 19 от ДФЕС и в член 21 от Хартата. Работата за изграждане на общество на равенство и недискриминация допринася за разкриването на потенциала на хората в тяхното многообразие и за културния, икономическия и социалния растеж. Тя способства също така за премахването на основни първопричини за насилието над уязвими групи, което от своя страна е фронтална атака срещу равенството. Ето защо с програмата следва да се насърчават действия, насочени срещу всички форми на дискриминация и нетърпимост, а именно пряката и непряката дискриминация, като се обръща внимание на специфичните форми на структурна и интерсекционална дискриминация, с цел да се подкрепят съответните политически рамки на Съюза. С програмата следва да се подкрепят действия за предотвратяване и противодействие на всички форми на ксенофобия и расизъм, антисемитизъм и омраза срещу мюсюлманите, хомофобия, бифобия, трансфобия, интерфобия, нетърпимост и дискриминация, основана на полово самоопределяне, нетърпимост към лица, принадлежащи към малцинства, включително ромите,

както и речта на омразата. Програмата следва също да допринася за изпълнението на ангажиментите, поети от Съюза като страна по Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, приета на 13 декември 2006 г.[14], да насърчава, защитава и гарантира пълното и равностойно упражняване на всички основни права и свободи на човека от всички хора с увреждания.

(16) Правата на неприкосновеност на личния живот и на защита на личните данни, заложени съответно в член 7 от Хартата и в член 16 от ДФЕС и член 8 от Хартата, се прилагат чрез специален регламент[15] и директива[16]. Правната уредба на Съюза съдържа разпоредби, с които се гарантира ефективната защита на правото на защита на личните данни. С тези правни инструменти на националните надзорни органи по защита на данните се възлага да насърчават обществената информираност и разбиране на рисковете, правилата, предпазните мерки и правата по отношение на обработването на лични данни. Като се има предвид важността на правото на защита на личните данни във времена на бързо развитие на технологиите, програмата следва да допринася за повишаване на информираността и за провеждането на проучвания и други подходящи дейности в тази област, включително чрез националните надзорни органи по защита на данните.

(17) Равенството между половете е основно право и цел на Съюза и следва да бъде подкрепяно по програмата. Въпреки многото постижения, все още съществуват значителни предизвикателства, които изискват засилване на ангажираността на Съюза. Това включва работа за премахване на насилието, основано на пола, постигане на най-високи стандарти на опазване на здравето, включително по-специално на сексуалното и репродуктивното здраве, насърчаване на равното заплащане за равен труд и икономическото овластяване, постигане на равновесие между професионалния и личния живот и полагането на грижи, осигуряване на равнопоставеност по отношение на заетостта, възможностите за израстване в кариерата и условията на труд, предоставяне на качествено и приобщаващо образование, осигуряване на политическо участие и равно представителство, установяване на институционални механизми за упражняване на правата на жените, като се противодейства активно на свързаните с пола стереотипи и на интерсекционалната дискриминация.

(18) Насилието, основано на пола, и насилието над жени, деца, младежи и други изложени на риск групи, като например ЛГБТИК лица и лицата с увреждания, представляват сериозно нарушение на основните права и продължават да се наблюдават на цялата територия на Съюза, във всякакъв социален и икономически контекст. Насилието над жени и лица, принадлежащи към други изложени на риск групи, представлява нарушение на правата на човека и фронтална атака срещу равенството. Ето защо предотвратяването и противодействието на такова насилие са обществен императив и допринасят за преодоляването на този вид дискриминация, както и за справянето с последиците от насилието, включително върху здравето. Същевременно осигуряването на общество без дискриминация ще способства и за премахването на първопричините за насилието над уязвими групи, тъй като те са неразривно свързани. Поради това програмата следва да е продължение на дългогодишните

[14] ОВ L 23, 27.1.2010 г., стр. 35—36.
[15] ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1—88.
[16] ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 89—131.

усилия на Съюза за предотвратяване, реагиране и противодействие на насилието на всички равнища, както и за закрила и подкрепа на всички преки и непреки жертви и оцелели от насилие, като се доразвива постигнатото от петте последователни поколения на програмата и направлението „Дафне“[17]. С програмата следва да се подкрепя постигането на целите на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени, приета в Истанбул на 11 май 2011 г., прилагането на Препоръката на Комисията относно разработването и укрепването на интегрирани системи за закрила на детето във висш интерес на детето[18], която защитава децата от всяка форма на насилие, както и да се допринася за това Съюзът да изпълнява поетите от него ангажименти като страна по Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, която защитава хората с увреждания от всяка форма на експлоатация, насилие и тормоз.

(19) В съответствие с достиженията на правото на Съюза в областта на равното третиране държавите членки създадоха независими органи за насърчаване на равното третиране („органи по въпросите на равенството“), които имат ключова роля в насърчаването на равенството и осигуряването на ефективното прилагане на законодателството в областта на равното третиране. С програмата следва също да се подкрепя Европейската мрежа на органите за равно третиране (Equinet), съставена от националните органи по въпросите на равенството, както е предвидено в Директива (ЕС) 2024/1499[19] на Съвета и Директива (ЕС) 2024/1500 на Европейския парламент и на Съвета[20], тъй като Equinet е единственият субект, който осигурява координацията на дейностите между тези органи. Това е от ключово значение за ефективното прилагане на антидискриминационното законодателство на Съюза в държавите членки.

(20) Гражданите в целия Съюз, много от които редовно или поне понякога пътуват, живеят, учат, работят или извършват доброволческа дейност в друга държава членка, следва да се чувстват способни да ползват и упражняват всички свои свързани с гражданството права и да имат вяра в равния достъп, пълната приложимост и защитата на техните права без каквато и да е дискриминация, независимо къде в Съюза се намират. Гражданите следва да са по-добре информирани за правата си, произтичащи от гражданството на Съюза, а именно правото им на свободно движение и пребиваване в Съюза, правото им да

---

17 Три последователни поколения на програма „Дафне“ (ОВ L 34, 9.2.2000 г., стр. 1; ОВ L 143, 30.4.2004 г., стр. 1.; ОВ L 173, 3.7.2007 г., стр. 19—26) и резултати от направленията „Дафне“ на програма „Права, равенство и гражданство“ (ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 62–72) и на програма „Граждани, равенство, права и ценности“(ОВ L 156, 5.5.2021 г., стр. 1–20).

18 C(2024) 2680 final (ОВ L, 2024/1238, 14.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2024/1238/oj).

19 Директива (ЕС) 2024/1499 на Съвета от 7 май 2024 г. относно стандартите за органите по въпросите на равенството в областта на равното третиране на лицата, независимо от тяхната раса или етнически произход, равното третиране на лицата по въпросите на заетостта и професиите, независимо от тяхната религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация, равното третиране на жените и мъжете по въпросите на социалното осигуряване и достъпа и предоставянето на стоки и услуги, и за изменение на директиви 2000/43/ЕО и 2004/113/ЕО (ОВ L, 2024/1499, 29.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj).

20 Директива (ЕС) 2024/1500 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. относно стандартите за органите по въпросите на равенството в областта на равното третиране и равните възможности на жените и мъжете в областта на заетостта и професиите и за изменение на директиви 2006/54/ЕО и 2010/41/ЕС (ОВ L, 2024/1500, 29.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj).

гласуват, когато пребивават в друга държава членка, правото им на петиция до Европейския парламент на всеки от официалните езици, правото им да внасят граждански инициативи и правото им да подават жалби до Европейския омбудсман срещу лошо администриране от страна на институциите.

(21) Насърчаването на гражданите да участват по-активно в демократичния процес на равнището на Съюза ще укрепи европейското гражданско общество и ще стимулира изграждането на европейска идентичност. Следователно е необходимо гражданското общество да получава подкрепа за насърчаване и опазване на ценностите на Съюза и повишаване на информираността за тях и за допринасяне за ефективното упражняване на правата съгласно правото на Съюза. Когато гражданите на Съюза участват в демократичния живот на Съюза, те допринасят за превръщането в реалност на представителната демокрация — принцип, на който се основава функционирането на Съюза и който представлява конкретен израз на демокрацията като ценност, заложена в член 2 от ДЕС.

(22) За да се доближи Съюзът до своите граждани и да се поощри демократичното участие, е необходим широк спектър от действия и координирани усилия. Европейското гражданство и европейската идентичност следва да бъдат развивани и утвърждавани чрез насърчаване на разбирането от страна на гражданите на процеса на създаване на политики и чрез поощряване на гражданското участие в действията на Съюза. Възпоменателните дейности и критичният размисъл за историческата памет на Европа са необходими, за да накарат гражданите да осъзнаят общата история и за да се постави основата на общо бъдеще и споделени ценности. Освен това подкрепата за организациите на гражданското общество на местно, регионално, национално и транснационално равнище в областите, обхванати от програмата, ще допринесе за увеличаване на ангажираността на гражданите в обществото и в крайна сметка за тяхното активно участие в демократичния живот на Съюза. Същевременно подкрепата за дейностите, чрез които се насърчават взаимното разбирателство, диалогът между културите, културното и езиковото многообразие, социалното приобщаване и уважението към другите, подсилва усещането за принадлежност към Съюза и за общо гражданство в рамките на европейска идентичност, на основата на споделено разбиране за нашите общи европейски ценности, култура, история и наследство.

(23) Организациите на гражданското общество и други участници в гражданското пространство, като независимите органи за защита на правата на човека, органите по въпросите на равенството и омбудсманските институции, имат жизненоважна роля за приноса към изпълнението на политиките, насърчаването на участието на хората, търсенето на отговорност от институциите и стимулирането на положителни промени. Програмата следва да способства за осигуряването на достатъчно ресурси и благоприятни условия, за да могат те да действат независимо, свободно, безопасно и ефективно. За тази цел финансирането от Съюза следва да допълва усилията на национално равнище чрез подкрепа, защита, овластяване и изграждане на техния капацитет, както е подчертано в Резолюцията на Европейския парламент от 19 април 2018 г.[21],

[21] 2018/2619(RSP) (ОВ C 390, 18.11.2019 г., стр. 117–119, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2019:390:FULL)

както и в заключенията на Съвета от 10 март 2023 г.[22] и 7 март 2025 г.[23] Гражданското общество също така има важна роля за ефективното прилагане на Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета[24] чрез насърчаване на култура на изразяване на мнение и осигуряване на благоприятни условия за лицата, сигнализиращи за нередности.

(24) Съдът на Европейския съюз потвърди, че Съюзът е правна конструкция, почиваща на основополагащото схващане, че всяка държава членка споделя с всички останали държави членки и признава, че те споделят с нея посочените в член 2 от ДЕС общи ценности, на които се основава Съюзът[25] Това схващане се основава на специфичните и съществени характеристики на правото на Съюза, включително неговата самостоятелност по отношение на правото на държавите членки и международното право. Това схващане предполага и обосновава съществуването на взаимно доверие между държавите членки относно признаването на тези ценности и следователно относно зачитането на правото на Съюза, чрез което те се прилагат. От това следва, че съблюдаването от дадена държава членка на ценностите, заложени се в член 2 от ДЕС, е условие за ползването на всички права, произтичащи от прилагането на Договорите към тази държава членка. Съответно Съдът на Европейския съюз потвърди, че в областите, в които Съюзът е компетентен, той може да предприеме действия за осигуряване на зачитането на ценностите, заложени в член 2 от ДЕС.

(25) В момент, когато европейските общества са изправени пред предизвикателства, които засягат демокрациите, като надигане на екстремизма и на нетърпимостта, дезинформация и чуждестранно манипулиране на информация и вмешателство от страна на враждебни субекти, е от решаващо значение ценностите на Съюза, като зачитането на основните права, равенството и демокрацията, все така да бъдат активно формирани, защитавани, утвърждавани, прилагани и споделяни сред гражданите и народите, така че тези ценности да останат в сърцевината на проекта за Съюза. Влошаването на тяхната защита в която и да е държава членка може да има вредни последици за Съюза като цяло. Ето защо е от решаващо значение тази програма да допринася за защитата на ценностите на Съюза, включително зачитането на основните права, равенството и демокрацията.

(26) Предвид нарастващите рискове, свързани с природни опасности, климатични и екологични катастрофи, извънредни здравни ситуации, технологични аварии, променящи се заплахи за сигурността и други дестабилизиращи фактори, е от съществено значение да се повиши способността на Съюза и на държавите членки за предвиждане, подготовка и реагиране на кризи. Затова с програмата следва да се подкрепя образованието и ангажираността на гражданите по отношение на готовността за действия при криза, като по този начин се повишава устойчивостта на обществото.

---

[22] ST-7388/23, Заключения на Съвета относно прилагането на Хартата на основните права на ЕС; Ролята на гражданското пространство в защитата и утвърждаването на основните права на човека в ЕС.

[23] ST-6878/25, Заключения на Съвета относно прилагането на Хартата на основните права на ЕС: финансиране за насърчаване, защита и прилагане на основните права.

[24] Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 г. относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза (ОВ L 305, 26.11.2019 г., стр. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj).

[25] Това произтича непосредствено от Становище 2/13, EU:C:2014:2454, точка 168.

(27) Следователно с програмата следва да се подкрепят и действия, насочени към опазване и укрепване на демокрацията в Съюза, засилване на общественото доверие в демокрацията и демократичните институции, укрепване на демократичната готовност и устойчивост, стимулиране на ангажираността, участието и информираността на гражданите относно общата история и ценности, като по този начин се подкрепя упражняването от гражданите на техните права, включително избирателните им права, при пълно зачитане на компетентностите на държавите членки при организирането на избори. С програмата следва също да се допринася за насърчаване през целия живот на критичното мислене, гражданското участие и демокрацията чрез образование, така че всички граждани да могат да разпознават чуждестранното манипулиране на информация и вмешателство, както и дезинформацията.

(28) Чрез програмата следва да се насърчават полезните взаимодействия и допълняемостта с „Глобална Европа“, което ще допринесе за развитието на международните културни отношения на Съюза и за целите на външната дейност на Съюза чрез сътрудничество в областта на културата.

(29) С програмата следва също да се подкрепя финансирането на техническа и организационна подкрепа за изпълнението на Регламент (ЕС) 2019/788 на Европейския парламент и на Съвета[26], като по този начин се засилва упражняването от страна на гражданите на правото да предлагат и подкрепят европейски граждански инициативи. Заедно с другите права, установени в член 24 от ДФЕС, това право гарантира прякото участие на гражданите в демократичния живот на Съюза.

(30) За да се осигури съгласуваност, бюджетната гаранция и финансовите инструменти по програмата, включително когато са съчетани с други форми на безвъзмездна подкрепа при операции за смесено финансиране, следва да се изпълняват в съответствие с приложимите правила на инструмента InvestEU на Европейския фонд за конкурентоспособност (ЕФК) чрез споразумения, сключени за този вид подкрепа по линия на инструмента InvestEU на ЕФК.

(31) Когато подкрепата от Съюза по програмата трябва да бъде предоставена под формата на бюджетна гаранция или финансов инструмент, включително когато е съчетана с безвъзмездна подкрепа при операция за смесено финансиране, е необходимо тази подкрепа да се предоставя изключително чрез инструмента InvestEU на ЕФК в съответствие с приложимите правила на този инструмент.

(32) Комисията следва да може да разделя бюджетните задължения на годишни вноски. В такъв случай по време на изпълнението на програмата Комисията следва да определя годишните вноски, като взема предвид постигнатия напредък по изпълнението на действията, за които се получава финансова помощ, прогнозните им нужди и наличния бюджет.

(33) За програмата се прилага Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета[27]. В него са определени правилата за изготвянето и

[26] Регламент (ЕС) 2019/788 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. относно европейската гражданска инициатива (ОВ L 130, 17.5.2019 г., стр. 55, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/788/oj).

[27] Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

изпълнението на общия бюджет на Съюза, включително правилата за безвъзмездните средства, наградите, нефинансовите дарения, поръчките, непрякото изпълнение, финансовата помощ, финансовите инструменти и бюджетните гаранции.

(34) В съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета[28], Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета[29], Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета[30] и Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета[31] финансовите интереси на Съюза трябва да се защитават посредством пропорционални мерки, включително предотвратяване, разкриване, коригиране и разследване на нередности и измами, събиране на изгубени, недължимо платени или неправилно използвани средства и когато е целесъобразно, налагане на административни санкции. В съответствие по-специално с регламенти (ЕС, Евратом) № 883/2013 и (Евратом, ЕО) № 2185/96 Европейската служба за борба с измамите (OLAF) може да извършва разследвания, включително проверки и инспекции на място, за да установи дали е налице измама, корупция или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза. В съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1939 Европейската прокуратура може да разследва и да преследва по наказателен ред измамите и другите незаконни дейности, засягащи финансовите интереси на Съюза, както е предвидено в Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета[32]. В съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 всички лица или субекти, получаващи средства на Съюза, следва да оказват пълно сътрудничество при защитата на финансовите интереси на Съюза, да предоставят необходимите права и достъп на Комисията, на OLAF, на Европейската прокуратура и на Европейската сметна палата и да гарантират, че всички трети страни, участващи в изпълнението на средства на Съюза, предоставят равностойни права.

(35) Програмата трябва да се изпълнява в съответствие с Регламент (ЕС) [XXX]* на Европейския парламент и на Съвета [Регламента за изпълнението], с който се установяват правилата за проследяване на разходите и рамката за изпълнението на бюджета, включително правилата за осигуряване на еднакво прилагане на принципа за ненанасяне на значителни вреди и принципа за равенство между половете, посочени съответно в член 33, параграф 2, букви г) и е) от

---

[28] Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

[29] Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L 312, 23.12.1995 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

[30] Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L 292, 15.11.1996 г., стр. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

[31] Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ L 283, 31.10.2017 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

[32] Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, правилата за мониторинга и докладването относно изпълнението на програмите и дейностите на Съюза, правилата за създаване на портал на Съюза за финансиране, правилата за оценка на програмите, както и други хоризонтални разпоредби, приложими за всички програми на Съюза, например тези относно информацията, комуникацията и видимостта, като се вземат предвид обхватът и характерът на дейностите и приоритетите.

(36) С програмата следва също да се подкрепя ролята на бюрата по програмата, които държавите членки имат възможност да създадат и които следва да предоставят насоки и помощ на кандидатите относно възможностите за финансиране и трансгранично сътрудничество, като по този начин допринасят за видимостта сред обществеността и разпространението на програмата в съответствие с Регламент (ЕС) [XXX]* на Европейския парламент и на Съвета [Регламента за изпълнението]. Бюрата по програмата следва да изпълняват функциите си независимо и без намеса от страна на публичните органи в процеса на вземане на решения, и не трябва да носят никаква отговорност по отношение на управлението на програмата[33].

(37) В съответствие с член 85, параграф 1 от Решение (ЕС) 2021/1764 на Съвета[34] лица и субекти, установени в отвъдморски страни и територии, имат право да получават финансиране при спазване на правилата и целите на програмата и евентуалните договорености, приложими по отношение на държавата членка, с която е свързана съответната отвъдморска страна или територия.

(38) Участието на трети държави в специфичната цел „Аудио-визия“ изисква определено равнище на реципрочност и нормативна хармонизация. По тази причина при сключването на споразумения за асоцииране следва да се вземат предвид състоянието на пазарите им в аудио-визуалния сектор, близостта на нормативните им уредби до достиженията на правото на Съюза в областта на аудио-визуалните медии, по-специално Директива 2010/13/ЕС, както и достъпността на техните схеми за подкрепа. Това е от особено значение по отношение на други европейски държави, за аудио-визуалните произведения от които се прилагат благоприятните разпоредби на Директива 2010/13/ЕС за насърчаване на европейските произведения, по-специално системата на квоти. В конкретния случай на присъединяващите се държави и държавите — кандидатки и потенциални кандидатки за членство в Съюза, изискването за привеждане на националното им законодателство в съответствие с Директива 2010/13/ЕС вече е включено в Регламент (ЕС) 2021/818 за създаване на програма „Творческа

[33] За да се популяризира програмата на национално равнище, да се предоставя значима информация за различните видове финансова подкрепа, налични по политиката на Съюза, и да се съдейства на операторите при кандидатстването за подкрепа по програмата, с нея се подкрепя създаването на такива бюра в участващите държави. Бюрата осъществяват своите дейности, насочени към достигане до по-широки кръгове от обществеността и засилване на видимостта и разпространението на резултатите от програмата в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 202X/XXXX, с който се установяват правилата за проследяване на разходите и рамката за изпълнението на бюджета, включително правилата, приложими за всички програми на Съюза по отношение на задълженията за информация, комуникация и видимост, включително по-специално задълженията на бенефициерите и партньорите по изпълнението.

[34] Решение (ЕС) 2021/1764 на Съвета от 5 октомври 2021 г. за асоцииране на отвъдморските страни и територии към Европейския съюз, включително отношенията между Европейския съюз, от една страна, и Гренландия и Кралство Дания, от друга страна (Решение за отвъдморското асоцииране, включително Гренландия) (ОВ L 355, 7.10.2021 г., стр. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj).

Европа“. Това условие беше ефективен стимул за ускоряване на работата им по цялостното привеждане в съответствие с достиженията на правото на ЕС с оглед на присъединяването.

(39) Доколкото целите на настоящия регламент не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради транснационалния характер на предизвикателствата могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.

(40) С настоящия регламент се създава програма за периода 2028—2034 г., която замества програмите, създадени с регламенти (ЕС) 2021/692 и (ЕС) 2021/818 за периода 2021—2027 г. Поради това регламенти (ЕС) 2021/692 и (ЕС) 2021/818 следва да бъдат отменени,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Глава I

Общи разпоредби

Член 1

Предмет

С настоящия регламент се създава програма „АгораЕС“ („програмата“) и се определят целите на програмата, нейният бюджет за периода 2028—2034 г., формите на финансиране от Съюза и правилата за предоставяне на това финансиране.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилага следното определение:

„процедура за възлагане, предоставяне или присъждане“ означава процедура за възлагане, предоставяне или присъждане съгласно определението в член 2, точка 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, както и процедури за възлагане на изпълнението и предоставяне на подкрепа чрез финансови инструменти, за предоставяне на бюджетната гаранция или за предоставяне на подкрепа по бюджетната гаранция.

Член 3

Цели на програмата

1. Общите цели на програмата са да се насърчават културното и езиковото многообразие и наследство, да се повишава конкурентоспособността на секторите на културата и творчеството, по-специално на медийните и аудио-

визуалните индустрии, да се защитава свободата на изкуството и на медиите, да се защитават и насърчават равенството, активното гражданство, правата и ценностите, заложени в Договорите и в Хартата, като по този начин се засилват демократичното участие и устойчивостта на обществото.

2. В рамките на общите цели, определени в параграф 1, програмата има следните направления, по които се реализират следните специфични цели:

а) направление „Творческа Европа — Култура“:

i. допринася за трансграничното културно творчество, сътрудничество, участие и достъпност, както и за трансграничното разпространение на разнообразни културни произведения, като същевременно способства за укрепване на социалното, икономическото и международното измерение на секторите на културата и творчеството (специфична цел „Култура“);

б) направление MEDIA+:

i. допринася за културното многообразие и конкурентоспособността на аудио-визуалната индустрия и индустрията за видеоигри, по-специално чрез насърчаване на създаването и трансграничното разпространение на европейско съдържание и достъпа на гражданите до него (специфична цел „Аудио-визия“);

ii. допринася за свободна, жизнеспособна и разнообразна информационна екосистема в Съюза, по-специално чрез подкрепа за свободата и независимостта на журналистиката и на новинарските медии, подобряване на достъпа на гражданите до надеждна информация и борба с дезинформацията (специфична цел „Новини“);

в) направление „Демокрация, граждани, равенство, права и ценности“ (CERV+):

i. допринася за защитата и насърчаването на основните права, равенството и недискриминацията, както и на заложените в Договорите права на гражданите на Съюза, включително свободното движение на гражданите, и за овластяването на гражданското общество (специфична цел „Права, равенство, граждани и гражданско общество“);

ii. допринася за борбата срещу основаното на пола насилие и насилието над деца и други групи, изложени на риск от такова насилие (специфична цел „Дафне“);

iii. допринася за засилване на демократичното участие и за отстояването на принципите на правовата държава (специфична цел „Демократично участие и правова държава“).

3. За да се постигне максимален ефект и да се засилят полезните взаимодействия между различните направления, посочени в параграф 2, програмата подкрепя междусекторни и хоризонтални дейности, чрез които се допринася за постигането на общата цел, посочена в параграф 1, по-специално чрез развиване на полезни взаимодействия между културната, медийната и гражданската сфера и насърчаване на междусекторното сътрудничество и междусекторните иновации.

Глава II

Направление „Творческа Европа — Култура“

Член 4

Култура

В рамките на направление „Творческа Европа — Култура“ специфичната цел „Култура“, която обхваща секторите на културата и творчеството, е насочена към:

а) насърчаване на трансграничното творчество, сътрудничество и обмен в различни формати, включително чрез мобилност на творци и специалисти в областта на културата и творчеството, творчески резиденции, както и партньорства между организации от всякакъв мащаб;

б) подобряване на достъпа до култура и културно наследство и участието в тях за всички, по-специално за младите хора, и укрепване на устойчивостта на обществото и социалното сближаване, по-специално на справедливостта между поколенията, равенството и многообразието, чрез ангажираност в областта на културата;

в) оказване на подкрепа за разпространението, дистрибуцията, популяризирането и видимостта на разнообразно европейско културно съдържание чрез различни канали в Съюза и на международно равнище, включително чрез европейски платформи за отскоро изявяващи се творци, подкрепа за субекти, насочени към обучението и популяризирането на млади творци, награди, с които се насърчават артистичният талант и високите постижения, инициативи за турнета, както и фестивали и писмени преводи;

г) укрепване на капацитета и уменията в секторите на културата и творчеството с цел стимулиране на иновациите и конкурентоспособността и ориентиране в екологичния и цифровия преход, включително чрез оказване на подкрепа за мрежи от културни и творчески организации и чрез обучение и дейности за партньорско обучение;

д) насърчаване на разработването на културни политики чрез сътрудничество и обмен на добри практики на равнището на Съюза и подобряване на базата от факти чрез по-добро събиране на данни, чрез анализ и чрез пилотни действия;

е) постигане на напредък в международните културни отношения на Съюза и допринасяне за целите на външната дейност на Съюза чрез културно сътрудничество;

ж) оказване на подкрепа за изпълнението на решения № 445/2014/ЕС[35] и № 1194/2011/ЕС[36] на Европейския парламент и на Съвета.

Специфичната цел „Култура“ се изпълнява при пълно зачитане на свободата на изкуството и разнообразието на формите на културно изразяване, и като се допринася за подобряване на условията на труд на творците и специалистите в областта на културата и творчеството.

Глава III

Направление MEDIA+

Член 5

Аудио-визия

В рамките на направление MEDIA+ специфичната цел „Аудио-визия“ е насочена към:

а) оказване на подкрепа за създаването на европейски аудио-визуални произведения в различни формати и жанрове, които имат потенциал да достигнат до разнообразна аудитория отвъд границите;

б) стимулиране на трансграничното разпространение, дистрибуция, изтъкване и видимост на европейските аудио-визуални произведения във всички формати в Съюза и в международен план, включително чрез координиране на стратегиите за разпространение, маркетинга и инструментите за популяризиране;

в) привличане на аудитория за европейските аудио-визуални произведения, включително чрез мрежа от европейски кина, фестивали и кампании за достигане до обществеността, като се

[35] Решение № 445/2014/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. за установяване на действие на Съюза „Европейски столици на културата“ за годините 2020—2033 и за отмяна на Решение № 1622/2006/ЕО (ОВ L 132, 3.5.2014 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445(1)/oj). .

[36] Решение № 1194/2011/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. за предприемане на действие от страна на Европейския съюз за Знака за европейско наследство (ОВ L 303, 22.11.2011 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/1194/oj). .

обръща специално внимание на младите европейци и на недостатъчно обхванатите общности;

г) оказване на подкрепа за разработването и създаването на прототипи на европейски видеоигри и потапящо съдържание, включително чрез допитване до участниците на пазара, популяризиране и откриваемост, ориентирани към аудиторията стратегии, както и разпространение чрез всички платформи;

д) подобряване на развитието на таланти, оказване на подкрепа за достъп до финансиране, обмен и изграждане на мрежи между предприятията, въвеждане на иновативни инструменти и бизнес модели и кросмедийни стратегии за използването на интелектуална собственост, по-специално в отговор на промените в творческата сфера, пазара и технологиите;

е) стимулиране на диалога по политиката, обмена на най-добри практики, събирането и анализа на данни, включително плащането на вноската за членство на Съюза в Европейската аудио-визуална обсерватория;

ж) оказване на принос за прилагането на Директива 2010/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета[37].

Специфичната цел „Аудио-визия“ се изпълнява при пълно зачитане на художествената свобода и осигуряване на сътрудничество между субектите от държави членки с различни възможности в аудио-визуалната област.

Член 6

Новини

В рамките на направление MEDIA+ специфичната цел „Новини“ е насочена към:

а) защитаване на новинарските медии и журналистите, особено когато са обект на заплахи, наблюдаване, оценяване и реагиране на рисковете за свободата и плурализма на медиите на вътрешния пазар, и насърчаване на журналистическите и редакционните стандарти;

б) засилване на производството, разпространението и потреблението на професионално журналистическо съдържание, включително отразяването на въпроси на Съюза, разследващата журналистика, местните новини и медиите от обществен интерес;

в) оказване на подкрепа за цифровата трансформация на новинарските организации, иновативните практики, новите модели на

[37] Директива 2010/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 10 март 2010 г. за координирането на някои разпоредби, установени в закони, подзаконови и административни актове на държавите членки, отнасящи се до предоставянето на аудиовизуални медийни услуги (ОВ L 95, 15.4.2010 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj).

производство, разпространение и бизнес, улесняване на достъпа до финансиране и насърчаване на трансграничните дейности и преквалификацията и повишаването на квалификацията на специалистите в новинарските медии;

г) засилване на сътрудничеството и насърчаване на мерки, насочени към наблюдение и защита на информационното пространство онлайн, включително за откриване и противодействие на случаи на дезинформация и чуждестранно манипулиране на информация и вмешателство, като по този начин се допринася за по-голяма устойчивост в целия Съюз;

д) насърчаване на дейности за цифрова и медийна грамотност с цел гражданите, включително младите хора, да могат да прилагат и развиват критично разбиране на информационната екосистема;

е) засилване на диалога по политиката, събирането и анализа на данни и разработването на общи стандарти, включително чрез подкрепа за работата на Европейския съвет за медийни услуги.

Специфична цел „новини“ се изпълнява при пълно зачитане на редакционната независимост на медиите и професионалните стандарти.

Глава IV

Направление CERV+

Член 7

Права, равенство, граждани и гражданско общество

В рамките на направление CERV+ специфичната цел „Права, равенство, граждани и гражданско общество“ е насочена към:

а) насърчаване на равенството и предотвратяване и противодействие на дискриминацията, основана на пола, расата или етническия произход, религията или убежденията, наличието на увреждане, възрастта или сексуалната ориентация, както и на всички форми на расизъм и нетърпимост;

б) насърчаване на равенството между половете, интегриране на принципа на равенство между половете и овластяване на жените, както и защита и насърчаване на пълноценното упражняване от жените на техните права;

в) насърчаване на достъпността и защита и насърчаване на правата на хората с увреждания, като по този начин се подкрепя прилагането от ЕС на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания;

г) защита и насърчаване на правата на детето;

д) защита и насърчаване на свободата на изразяване на мнение, правото на неприкосновеност на личния живот, защитата на личните данни, както и правата в цифровото пространство;

е) създаване на благоприятни условия за развитието на изпълнено с енергия гражданско пространство чрез изграждане на капацитет и предоставяне на финансова подкрепа на организации на гражданското общество, защитници на правата на човека и други съответни участници, които активно работят на всички равнища за защита, насърчаване и повишаване на информираността на гражданите относно правата, заложени в Договора, насърчаване на демократичната устойчивост на ЕС, недискриминацията и равенството и в по-широк смисъл ценностите на Съюза, като зачитането на основните права, принципите на правовата държава, демокрацията, и за защита и насърчаване на зачитането на Хартата.

Член 8

Дафне

В рамките на направление CERV+ специфичната цел „Дафне“ е насочена към:

а) предотвратяване, реагиране и противодействие на всички равнища на всички форми на насилие над жени и момичета, основано на пола, домашно насилие и насилие над деца, младежи и възрастни хора, ЛГБТИК лица, хора с увреждания и други изложени на риск групи;

б) оказване на закрила и подкрепа на всички преки и непреки жертви на насилие и оцелели от насилие, както е посочено в буква а);

в) оказване на подкрепа за постигането в Съюза на целите на Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие.

Член 9

Демократично участие и правова държава

В рамките на направление CERV+ специфичната цел „Демократично участие и правова държава“ на програмата е насочена към:

а) оказване на защита и насърчаване на правата, произтичащи от гражданството на Съюза, както и на участието и ангажираността на гражданите в демократичния и гражданския живот на Съюза, и оказване на подкрепа за общества, които се характеризират с откритост, устойчивост, зачитане на правата и равнопоставеност и са основани на принципите на правовата държава;

б) оказване на подкрепа за изборни и демократични процеси, които се характеризират със свобода, честност, устойчивост, достъпност и приобщаване;

в) насърчаване на гражданското самосъзнание и по-доброто разбиране на Съюза, неговата обща история, памет и многообразие с цел да се насърчават взаимното разбирателство и търпимостта.

Глава V

Междусекторни и хоризонтални приоритети и дейности

Член 10

В рамките на общите цели, определени в член 3, с програмата се подкрепят следните междусекторни и хоризонтални приоритети и дейности:

а) междусекторно сътрудничество и иновации в областта на културата, медиите и гражданското общество, както и защита на почтеността на публичния дискурс, като по този начин се укрепват демократичната устойчивост, готовността на обществото и културната и гражданската ангажираност;

б) отговорно използване на иновативните инструменти и технологии за съдържание, по-специално на изкуствения интелект, както и развитие на умения и капацитет чрез междусекторни подходи;

в) действия за разработване, прилагане и мониторинг на съответното законодателство и политика на Съюза в областта на културата, медиите и гражданското общество, включително, когато е приложимо, чрез сътрудничество между националните органи и заинтересованите страни;

г) в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) [XXX]* на Европейския парламент и на Съвета [Регламента за изпълнението], популяризиране на програмата и на възможностите за финансиране по нея, включително чрез бюра по програмата, като по този начин се достига до по-широки кръгове от обществеността и се засилва видимостта и разпространението на резултатите от програмата.

Финансирането на междусекторните и хоризонталните приоритети и дейности се определя в зависимост от тяхното естество и обхват.

Глава VI

Финансови разпоредби

Член 11

Бюджет

1. Индикативният финансов пакет за изпълнение на програмата за периода 2028—2034 г. е в размер на 8 582 000 000 евро по текущи цени.

2. Бюджетните задължения за дейности, които надхвърлят една финансова година, могат да се разпределят за няколко години под формата на годишни траншове.

3. В бюджета на Съюза за периода след 2034 г. могат да се впишат бюджетни кредити за покриване на необходимите разходи и за осъществяване на управлението на действията, които не са приключени до края на програмата.

4. Финансовият пакет, посочен в параграф 1 от настоящия член, и сумите на допълнителните ресурси, посочени в член 12, могат да се използват и за техническа и административна помощ за изпълнението на програмата, като например дейности за подготовка, мониторинг, контрол, одит и оценка, корпоративни информационни системи и платформи, информационни и комуникационни дейности, включително институционална комуникация относно политическите приоритети на Съюза, и всяка друга техническа и административна помощ или свързани с персонала разходи, направени от Комисията за управлението на програмата.

Член 12

Допълнителни ресурси

1. Държавите членки, институциите, органите и агенциите на Съюза, трети държави, международни организации, международни финансови институции или други трети страни могат да правят допълнителни финансови или нефинансови вноски за програмата. Допълнителните финансови вноски представляват външни целеви приходи по смисъла на член 21, параграф 2, букви а), г) или д) или член 21, параграф 5 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

2. Ресурсите, отпуснати на държавите членки в режим на споделено управление, могат по искане на държавите членки да бъдат предоставени за програмата. Комисията изпълнява тези ресурси пряко или непряко в съответствие с член 62, параграф 1, буква а) или в) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. Те са в допълнение към сумата, посочена в член 11, параграф 1 от настоящия регламент. Тези ресурси се използват в полза на съответната държава членка. Когато Комисията не е поела правно задължение при пряко или непряко управление за допълнителни суми, предоставени по този начин за програмата, съответните суми, за които не са поети задължения, могат по искане на съответната държава членка да бъдат прехвърлени обратно към една или повече съответни програми източници или към техните приемници.

Член 13

Алтернативно, комбинирано и кумулативно финансиране

1. Програмата се изпълнява в полезно взаимодействие с други програми на Съюза. За действие, за което е предоставено финансиране от Съюза от друга програма, може да бъде предоставено и финансиране по настоящата програма. Правилата на съответната програма на Съюза се прилагат за съответната вноска или единен набор от правила може да се прилага за всички вноски и може да бъде сключено единно правно задължение. Ако всички вноски на Съюза се предоставят въз основа на допустим разход, кумулативната подкрепа от бюджета на Съюза не надвишава общите допустими разходи за действието и

може да бъде изчислена пропорционално в съответствие с документите, в които се определят условията за предоставяне на подкрепа.

2. Процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане по програмата може да се провеждат съвместно при пряко или непряко управление с държавите членки, институциите, органите и агенциите на Съюза, трети държави, международни организации, международни финансови институции или други трети страни („партньори в съвместна процедура за възлагане, предоставяне или присъждане “), при условие че се гарантира защитата на финансовите интереси на Съюза. Тези процедури са предмет на единен набор от правила и водят до сключването на единни правни задължения. За тази цел партньорите в съвместната процедура за възлагане, предоставяне или присъждане могат да предоставят ресурси за програмата в съответствие с член 12 от настоящия регламент или на партньорите може да бъде възложено изпълнението на процедурата за възлагане, предоставяне или присъждане, когато това е приложимо в съответствие с член 62, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. При съвместни процедури за възлагане, предоставяне или присъждане представители на партньорите в съвместната процедура за възлагане, предоставяне или присъждане могат да бъдат и членове на комисията за оценка по член 153, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

Член 14

Трети държави, асоциирани към програмата

1. Може да се предостави възможност за участие в програмата на следните трети държави чрез пълно или частично асоцииране в съответствие с целите, определени в член 3, и съгласно съответните международни споразумения или решенията, приети в рамките на тези споразумения и приложими за:

   а) членове на Европейската асоциация за свободна търговия, които са членове на Европейското икономическо пространство, както и европейски микродържави;

   б) присъединяващи се държави, държави кандидатки и потенциални кандидатки;

   в) държави, включени в обхвата на европейската политика за съседство;

   г) други трети държави.

2. Споразуменията за асоцииране за участие в програмата:

   а) гарантират справедлив баланс по отношение на вноските и ползите на третата държава, участваща в програмата;

   б) определят условията за участие в програмата на Съюза, включително изчисляването на финансовите вноски, състоящи се от оперативна вноска и такса за участие, за дадена програма и общите административни разходи по нея;

   в) не предоставят на третата държава правомощия за вземане на решения в рамките на програмата;

г) гарантират правата на Съюза да осигурява добро финансово управление и да защитава своите финансови интереси;

д) когато е приложимо, гарантират защитата на интересите на Съюза в областта на сигурността и обществения ред.

За целите на буква г) третата държава предоставя необходимите права и достъп, изисквани съгласно Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 и Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013, и гарантира, че решенията за изпълнение, с които се налага парично задължение въз основа на член 299 от ДФЕС, както и решенията и определенията на Съда на Европейския съюз, подлежат на изпълнение.

3. В споразуменията за асоцииране, с които се предоставя участие в специфичната цел „Аудио-визия“, посочена в член 3, се взема предвид състоянието на пазара в аудио-визуалния сектор в съответната държава, включително близостта на нейната нормативна уредба до достиженията на правото на Съюза в областта на аудио-визуалните медии, и достъпността до нейните равностойни схеми за подкрепа, по-специално по отношение на други европейски държави. Споразуменията, сключени с държавите, посочени в параграф 1, буква б), съдържат разпоредби, с които се изисква националното законодателство на тези държави да съответства на Директива 2010/13/ЕС като условие за предоставяне на участие по специфичната цел „Аудио-визия“.

Член 15

Изпълнение и форми на финансиране от Съюза

1. Програмата се изпълнява в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 при пряко управление или при непряко управление със субектите, посочени в член 62, параграф 1, буква в) от същия регламент.

1. Финансирането от Съюза може да се предоставя под всякаква форма в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, по-специално безвъзмездни средства, награди, поръчки и нефинансови дарения.

2. Когато подкрепата от Съюза се предоставя под формата на бюджетна гаранция или финансов инструмент, включително когато е съчетана с безвъзмездна подкрепа при операция за смесено финансиране, тя се предоставя изключително чрез инструмента InvestEU на ЕФК и се изпълнява в съответствие с приложимите правила на инструмента InvestEU на ЕФК, чрез споразумения, сключени за този вид подкрепа по линия на инструмента InvestEU на ЕФК.

3. Подкрепата от Съюза под формата на бюджетна гаранция се предоставя до максималния размер на бюджетната гаранция, определена с Регламента за ЕФК.

4. Когато програмата използва инструмента InvestEU на ЕФК, тя осигурява провизирането за бюджетната гаранция и финансирането за финансовите инструменти, включително когато са съчетани с безвъзмездна подкрепа под формата на операция за смесено финансиране.

5. Когато финансирането от Съюза се предоставя под формата на безвъзмездни средства, то се предоставя като финансиране, което не е свързано с разходите, или, когато е необходимо, опростени варианти за разходите в съответствие с

Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. Финансирането може да бъде предоставено под формата на възстановяване на действително направените допустими разходи само когато целите на дадено действие не могат да бъдат постигнати по друг начин.

6. За целите на член 153, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 комисията за оценка може да бъде съставена частично или изцяло от независими външни експерти.

7. За субектите, кандидатстващи за финансиране по направление „Творческа Европа — Култура“, които са получили над 50 % от своите годишни приходи от публични източници през последните две години, се счита, че разполагат с необходимия финансов, професионален и административен капацитет за изпълнение на дейностите по програмата. От тях не се изисква да предоставят допълнителни документи, за да докажат такъв капацитет.

Член 16

Допустимост

1. Критериите за допустимост се определят, за да се подпомогне постигането на целите, определени в член 3, в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 и се прилагат за всички процедури за възлагане, предоставяне или присъждане по програмата.

2. В процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане при пряко и непряко управление един или повече от следните правни субекти могат да отговарят на условията за предоставяне или получаване на подкрепа от Съюза :

   а) субекти, установени в държава членка;

   б) субекти, установени в асоциирана трета държава;

   в) международни организации;

   г) други субекти, установени в неасоциирани трети държави, когато финансирането на тези субекти е от съществено значение за изпълнението на действието и допринася за постигането на целите, определени в член 3.

3. В допълнение към член 168, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 асоциираните трети държави, посочени в член 14, параграф 1 от настоящия регламент, когато е подходящо, могат да участват във всички механизми за възлагане на поръчки, посочени в член 168, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, и да се възползват от тях. Правилата, приложими за държавите членки, се прилагат mutatis mutandis за участващите асоциирани трети държави.

4. Процедурите за възлагане, предоставяне или присъждане, засягащи сигурността или обществения ред, по-специално по отношение на стратегическите активи и интересите на Съюза или на неговите държави членки, се ограничават в съответствие с член 136 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509.

5. В работната програма, посочена в член 110 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509, може допълнително да се уточнят критериите за

допустимост, посочени в настоящия регламент, или да се определят допълнителни критерии за допустимост за специфични действия.

6. Безвъзмездни средства за оперативни разходи може да бъдат отпускани без покана за представяне на предложения на Европейската мрежа на националните органите за равно третиране (Equinet) за покриване на разходите, свързани с постоянната работна програма на Equinet.

Член 17

Работна програма

Програмата се изпълнява чрез работните програми, посочени в член 110 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509. В работните програми се определят, когато е приложимо, дейностите и свързаните с тях суми на подкрепата от Съюза, които трябва да бъдат изпълнени чрез инструмента InvestEU на ЕФК.

ГЛАВА VII

Заключителни разпоредби

Член 18

Отмяна

Регламенти (ЕС) 2021/692 и (ЕС) 2021/818 се отменят, считано от 1 януари 2028 г.

Член 19

Преходни разпоредби

1. Настоящият регламент не засяга продължаването или изменението на съответните действия — до тяхното приключване — съгласно регламенти (ЕС) 2021/692 и (ЕС) 2021/818, които продължават да се прилагат за съответните действия до тяхното приключване.

2. С финансовия пакет за програмата може да се покриват и разходите за техническа и административна помощ, необходими за осигуряване на прехода между програмата и мерките, приети съгласно регламенти (ЕС) 2021/692 и (ЕС) 2021/81.

Член 20

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от 1 януари 2028 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на година.

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*

ЗАКОНОДАТЕЛНА ОБОСНОВКА ЗА ФИНАНСОВОТО И ЦИФРОВОТО ОТРАЖЕНИЕ

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА 3
1.1. Наименование на предложението/инициативата 3
1.2. Съответни области на политиката 3
1.3. Цели 3
1.3.1. Общи цели 3
1.3.2. Специфични цели 3
1.3.3. Очаквани резултати и отражение 3
1.3.4. Показатели за изпълнението 3
1.4. Предложението/инициативата е във връзка с: 4
1.5. Мотиви за предложението/инициативата 4
1.5.1. Изисквания, които трябва да бъдат изпълнени в краткосрочна или дългосрочна перспектива, включително подробен график за изпълнението на инициативата 4
1.5.2. Добавена стойност от участието на ЕС (може да е в резултат от различни фактори, например ползи по отношение на координацията, правна сигурност, по-добра ефективност или взаимно допълване). За целите на този раздел „добавена стойност от участието на ЕС“ е стойността, която е резултат от действието на равнище ЕС и е допълнителна спрямо стойността, която би била създадена само от отделните държави членки. 4
1.5.3. Изводи от подобен опит в миналото 4
1.5.4. Съвместимост с многогодишната финансова рамка и евентуални синергии с други подходящи инструменти 5
1.5.5. Оценка на различните налични варианти за финансиране, включително възможностите за преразпределяне на средства 5
1.6. Продължителност на предложението/инициативата и на неговото/нейното финансово отражение 6
1.7. Планирани методи на изпълнение на бюджета 6
2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ 8
2.1. Правила за мониторинг и докладване 8
2.2. Системи за управление и контрол 8
2.2.1. Обосновка на предложените методи на изпълнение на бюджета, механизми за осъществяване на финансирането, начини за плащане и стратегия за контрол .. 8
2.2.2. Информация относно установените рискове и системите за вътрешен контрол, създадени с цел намаляването им 8
2.2.3. Приблизителна оценка и обосновка на разходната ефективност на контрола (съотношение между разходите за контрол и стойността на съответните управлявани средства) и оценка на очакваната степен на риска от грешки (при плащане и при приключване) 8
2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности 9

3. ПРОГНОЗНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА 10
3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове 10
3.2. Прогнозно финансово отражение на предложението върху бюджетните кредити 12
3.2.1. Обобщение на прогнозното отражение върху бюджетните кредити за оперативни разходи 12
3.2.1.1. Бюджетни кредити от гласувания бюджет 12
3.2.1.2. Бюджетни кредити от външни целеви приходи 17
3.2.2. Прогнозен краен продукт, финансиран с бюджетни кредити за оперативни разходи 22
3.2.3. Обобщение на прогнозното отражение върху бюджетните кредити за административни разходи 24
3.2.3.1. Бюджетни кредити от гласувания бюджет 24
3.2.3.2. Бюджетни кредити от външни целеви приходи 24
3.2.3.3. Общо бюджетни кредити 24
3.2.4. Прогнозни нужди от човешки ресурси 25
3.2.4.1. Финансирани от гласувания бюджет 25
3.2.4.2. Финансирани от външни целеви приходи 26
3.2.4.3. Общо нужди от човешки ресурси 26
3.2.5. Преглед на прогнозното отражение върху инвестициите, свързани с цифрови технологии 28
3.2.6. Съвместимост с настоящата многогодишна финансова рамка 28
3.2.7. Финансов принос от трети страни 28
3.3. Прогнозно отражение върху приходите 29
4. ЦИФРОВО ИЗМЕРЕНИЕ 29
4.1. Изисквания, свързани с цифрови аспекти 30
4.2. Данни 30
4.3. Цифрови решения 31
4.4. Оценка на оперативната съвместимост 31
4.5. Мерки в подкрепа на цифровото изпълнение 32

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

1.1. Наименование на предложението/инициативата

Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване програма „АгораЕС“ за периода 2028—2034 г. и за отмяна на регламенти (ЕС) 2021/692 и (ЕС) 2021/818

1.2. Съответни области на политиката

Култура, аудио-визия и медии, основни права, равенство и недискриминация, принципи на правовата държава, гражданско общество, демократично участие.

1.3. Цели

1.3.1. Общи цели

Общите цели на програмата са да се насърчават културното и езиковото многообразие и наследство, да се повишава конкурентоспособността на секторите на културата и творчеството, по-специално на медийните и аудио-визуалните индустрии, да се защитава свободата на изкуството и на медиите, да се защитават и насърчават равенството, активното гражданство, правата и ценностите, заложени в Договорите и в Хартата, като по този начин се засилва демократичното участие и устойчивостта на обществото в Съюза.

1.3.2. Специфични цели

По програмата ще се подкрепят следните специфични цели:

а) да се допринася за трансграничното културно творчество, сътрудничество, участие и достъпност, както и за трансграничното разпространение на разнообразни културни произведения, като същевременно се способства за укрепване на социалното, икономическото и международното измерение на секторите на културата и творчеството (специфична цел „Култура“);

б) да се допринася за културното многообразие и конкурентоспособността на аудио-визуалната индустрия и индустрията за видеоигри, по-специално чрез насърчаване на създаването и трансграничното разпространение на европейско съдържание и достъпа на гражданите до него (специфична цел „Аудио-визия“);

в) да се допринася за свободна, жизнеспособна и разнообразна информационна екосистема в Съюза, по-специално чрез подкрепа за свободата и независимостта на журналистиката и на новинарските медии, подобряване на достъпа на гражданите до надеждна информация и борба с дезинформацията (специфична цел „Новини“);

г) да се допринася за защитата и насърчаването на основните права, равенството и недискриминацията, както и на заложените в Договорите права на гражданите на Съюза, включително свободното движение на гражданите, и за овластяването на гражданското общество (специфична цел „Права, равенство, граждани и гражданско общество“);

д) да се допринася за борбата срещу основаното на пола насилие и насилието над деца и други групи, изложени на риск от такова насилие (специфична цел „Дафне“);

е) да се допринася за засилване на демократичното участие и за отстояването на принципите на правовата държава (специфична цел „Демократично участие и правова държава“).

За да се постигне максимален ефект и да се засилят полезните взаимодействия, програмата ще подкрепя междусекторни и хоризонтални дейности, чрез които се допринася за постигането на общите цели, по-специално чрез развиване на полезни взаимодействия между културната, медийната и гражданската сфера и насърчаване на междусекторното сътрудничество и междусекторните иновации.

1.3.3. Очаквани резултати и отражение

Да се посочи въздействието, което предложението/инициативата следва да окаже по отношение на целевите бенефициери/групи.

Програмата ще има положително отражение върху трансграничното културно сътрудничество, участието в културния живот и достъпа до него, както и върху разпространението на разнообразни културни произведения. Това ще се постигне чрез насърчаване на сътрудничеството, творчеството, изграждането на мрежи и обмена на опит в секторите на културата и творчеството (СКТ), оказване на подкрепа за разпространението на разнообразно културно съдържание и за достъп до културното многообразие и наследство, както и подпомагане на мобилността на творци и специалисти в СКТ извън националните граници. Действията ще доведат, наред с другото, до увеличаване на възможностите на СКТ за справяне с ключови предизвикателства, до засилване на творческия потенциал на СКТ по отношение на художествената свобода, до по-разнообразно културно съдържание, разпространявано извън националните граници, до повишаване на броя на творците и специалистите в СКТ, които разширяват хоризонта на кариерата си, до по-широк и по-приобщаващ достъп до по-разнообразно културно съдържание и наследство, до засилване на международните културни партньорства и обмен, до засилена цифровизация, достъп, съхранение и повторна употреба на цифровото наследство.

Програмата ще има положително отражение върху подкрепата за създаването, разпространението и достъпа до аудио-визуално и медийно съдържание в ЕС, както и върху многообразието на информационния пазар. Подкрепата за аудио-визуалните произведения ще допринесе за укрепването на европейското културно многообразие и конкурентоспособност, например чрез съвместни продукции. Тя ще доведе до подобрения и в създаването, разпространението и достъпността на съдържание на видеоигри и ще стимулира кросмедийното използване на интелектуална собственост. Целостта на информационния пазар в ЕС ще бъде защитена чрез подкрепа за плурализма и за независимостта на медиите, жизнеспособността на медиите и медийната грамотност, както и чрез засилване на ситуационната осведоменост.

Програмата ще има положително отражение върху защитата и насърчаването на основните права и недискриминацията, както и върху процъфтяването на гражданското пространство. Благодарение на действията ще се повиши видимостта и информираността по отношение на основните права и ще намалеят дискриминацията и тормозът. Действията ще имат също така за резултат защита на лицата, и по-специално на жените, децата и групите, изложени на риск от насилие, и подкрепа за жертвите при справянето с

последиците от насилието. Гражданите и организациите ще имат възможност за съдържателно участие в политическия, икономическия, социалния и културния живот на своите общества. Гражданите ще могат свободно да изразяват своите мнения, да избират своите политически лидери и да се произнасят за своето бъдеще.

1.3.4. Показатели за изпълнението

Посочете показателите за мониторинг на напредъка и на постиженията.

Показателите за крайни продукти и резултати, използвани за наблюдаване на напредъка и на постиженията на настоящата програма, ще съответстват на общите показатели, предвидени в Регламент (ЕС) [XXX]* на Европейския парламент и на Съвета [Регламента за изпълнението].

1.4. Предложението/инициативата е във връзка с:

¨ново действие

¨ ново действие след пилотен проект/подготвително действие[38]

☒ продължаване на съществуващо действие

¨сливане или пренасочване на едно или няколко действия към друго/ново действие

1.5. Мотиви за предложението/инициативата

1.5.1. Изисквания, които трябва да бъдат изпълнени в краткосрочна или дългосрочна перспектива, включително подробен график за изпълнението на инициативата

Програмата ще допринася за справянето с конкретни и общи предизвикателства и за насърчаването на полезни взаимодействия в областта на културата, медиите и гражданското общество, като се отчитат специфичният характер и предизвикателствата на различните области на политиката, различните им целеви групи и техните специфични нужди. Чрез обединяване на подкрепата в тези области Съюзът ще бъде по-добре подготвен за справяне с повтарящи се, но и с нови и възникващи приоритети на политиката, като защита на демокрациите, правата и равенството, укрепване на пространство, което дава възможност за изява на гражданското общество, допринасяне за културното и езиковото многообразие и за опазването на културното наследство, укрепване на секторите на културата и творчеството и повишаване на тяхната устойчивост, насърчаване на свободата и на плурализма на медиите и стимулиране на икономическия растеж на участниците в медийната и културната сфера.

1.5.2. Добавена стойност от участието на ЕС (може да е в резултат от различни фактори, например ползи по отношение на координацията, правна сигурност, по-добра ефективност или взаимно допълване). За целите на този раздел „добавена стойност от участието на ЕС“ е стойността, която е резултат от действието на равнище ЕС и е допълнителна спрямо стойността, която би била създадена само от отделните държави членки.

Основания за действие на равнището на ЕС (ex-ante)

[38] Съгласно член 58, параграф 2, буква а) или б) от Финансовия регламент.

Финансирането по програмата е съсредоточено върху дейности, при които интервенцията на ЕС може да придаде допълнителна стойност в сравнение със самостоятелните действия на държавите членки.

По-конкретно:

- Справяне с транснационални и общи предизвикателства (например свиване на гражданското пространство, заплахи за свободата и плурализма на медиите, разпокъсване на секторите на културата, творчеството и медиите сектор по национални и езикови граници) — това са предизвикателства, които затрудняват държавите членки да ги решават самостоятелно в достатъчна степен. Усилията на равнището на ЕС създават условия за сътрудничество, изграждане на капацитет, взаимно обучение и обединяване на ресурси, споделяне на експертен опит и най-добри практики.

- Финансирането и политиките на национално равнище сами по себе си не са достатъчни за защита и насърчаване на ценностите и демократичните стандарти на ЕС, както и за опазване на гражданското пространство. Това се отнася и за цялостната конкурентоспособност и многообразие на медиите, аудио-визуалния сектор и другите сектори на културата и творчеството.

- Подкрепата на ЕС е от съществено значение за поддържането на достъпа до аудио-визуално и културно съдържание във всички държави членки и за висока степен на защита на основните права.

- Подкрепата на ЕС запълва пропуските във финансирането и услугите, които не са обхванати на равнище държави членки.

- Действието на ЕС е от решаващо значение за популяризиране на ценностите на Съюза на международно равнище, като се прилагат международни стандарти в съответствие с вътрешните политики.

Очаквана генерирана добавена стойност от ЕС (ex-post)

- Действието на равнището на ЕС ще създаде условия за транснационално сътрудничество, обединяване на ресурси и обмен на най-добри практики между държавите членки, което ще доведе до по-съгласувани и ефективни отговори на общите предизвикателства.

- Подкрепата от ЕС ще допълва националните мерки с подкрепа за области, които са недостатъчно финансирани или не са приоритетни на национално равнище.

- Благодарение на действието на равнище ЕС ще се засили мобилността на специалистите и разпространението, което ще доведе до укрепване на функционирането на вътрешния пазар и на културното и езиковото многообразие.

- Благодарение на действията на ЕС ще се повиши информираността за правата и ще се засили чувството за гражданство на ЕС и взаимното разбирателство чрез по-дълбоко осъзнаване и оценяване на културното многообразие, защита и насърчаване на ценностите на Съюза, подкрепа за демократичната устойчивост и устойчивостта на обществото и изграждане на надеждно информационно пространство — цели, които не могат да бъдат постигнати само с национални интервенции.

- Благодарение на подкрепата на ЕС ще се засили трансграничният достъп на европейските граждани до медии, аудио-визуално и друго културно и творческо съдържание.

1.5.3. Изводи от подобен опит в миналото

Резултатите от средносрочните оценки за периода 2021—2027 г. показват, че съществуващите програми до голяма степен са постигнали своите политически цели и са допринесли за добавената стойност от ЕС, като същевременно са установени области за подобрение по отношение на тяхното проектиране. Например, при междинната оценка на програма „Граждани, равенство, права и ценности“ (CERV) бе потвърдено, че програмата запълва едно до голяма степен празно пространство в областта на финансирането на ценностите и основните права. „Творческа Европа“ допринесе за подкрепата на културното и езиковото многообразие чрез увеличаване на достъпа на хората до разнообразно европейско съдържание, както и за подпомагането на аудио-визуалните и други оператори в областта на културата и творчество да разширяват дейността си на европейско равнище и да станат по-конкурентоспособни. При оценката на ред „Мултимедийни действия“ също беше потвърдена добавената стойност на подкрепата за независимото отразяване на новини по въпросите на ЕС.

В оценките са посочени и области за подобрение по отношение на проектирането. Сред тях са разширяване на обхвата на програмите, улесняване на достъпа, опростяване на управлението, подобряване на мониторинга, засилване на полезните взаимодействия и избягване на дублирането с други програми, както и осигуряване на повече гъвкавост с цел справяне с нови предизвикателства.

1.5.4. Съвместимост с многогодишната финансова рамка и евентуални синергии с други подходящи инструменти

Инициативата е част от предложението за многогодишната финансова рамка за периода 2028—2034 г.

Инициативата е съгласувана с общите приоритети на политиката на Комисията за периода 2024—2029 г., а именно: 1) подкрепа за хората, укрепване на нашите общества и на социалния ни модел; 2) защита на нашата демокрация, отстояване на нашите ценности; 3) устойчив просперитет и конкурентоспособност на Европа; и 4) Европа в света.

1) Полезни взаимодействия с политиките в подкрепа на хората, укрепване на нашите общества и на социалния ни модел

Ще се насърчават полезните взаимодействия между инициативите в областта на медиите, културата, ценностите и правата, както и с бъдещите интервенции в областта на образованието, солидарността и младежта. Тези полезни взаимодействия, като например в областта на медийната грамотност, цифровите умения, гражданската ангажираност и гражданското образование и образованието в областта на изкуствата и културата, както и развитието на умения и приобщаването, ще бъдат насърчавани в съответствие с целите на стратегията на ЕС за младежта и Доклада за гражданството на ЕС, както и с други предстоящи инициативи по линия на политиките. Настоящата

инициативата допълва някои инициативи по линия на политиката за заетост и социалната политика. Чрез насърчаването на равния достъп до права и утвърждаването на многообразието ще се подкрепят социалното приобщаване и справедливите пазари на труда. Секторите на културата и творчеството и медийните индустрии ще допринесат активно за повишаването на квалификацията и преквалификацията на специалистите в контекста на Съюза на уменията, като по този начин вероятно ще благоприятстват създаването на работни места в тези сектори. Секторите на културата и творчеството ще насочат вниманието си и върху подобряването на условията на труд на творците и на специалистите в областта на културата и творчеството.

2) Полезни взаимодействия с политиките в областта на правосъдието

Съгласуваността между политиките в областта на правосъдието и принципите на правовата държава създава солидна рамка, чрез която се гарантира отчетността, насърчава се съгласуваността на нормативната база между държавите членки и се защитават основните права, като по този начин се укрепва доверието и сътрудничеството в Съюза. Взаимовръзката между политиките в областта на основните права и правосъдието е от ключово значение за изграждането на общества на справедливост и равнопоставеност. Основните права — от правото на справедлив съдебен процес и свобода от дискриминация до защитата на неприкосновеността на личния живот — определят основните стандарти, които правосъдните системи трябва да отстояват, и превръщат абстрактните принципи в конкретни правни мерки и практики. Например принципът на равенство пред закона се прилага чрез законите срещу дискриминацията. Ето защо полезното взаимодействие между политиките в областта на основните права и правосъдието е гаранция за това, че правните системи не само предотвратяват извършването на посегателства, но и активно отстояват достойнството, равенството и свободата. Това полезно взаимодействие е от първостепенно значение за изграждането на доверие в правните институции, за насърчаване на социалното сближаване и в крайна сметка за това да се гарантира, че правосъдието е достъпно и значимо за всички граждани. За тази цел ще бъдат насърчавани полезни взаимодействия между настоящата програма и бъдещата програма „Правосъдие“.

3) Полезни взаимодействия с политиките в областта на единния пазар и конкурентоспособността

Инициативата ще допълни политическата рамка на ЕС за единния пазар и икономическата конкурентоспособност. Тя се основава по-специално на Доклада за единния пазар и конкурентоспособността за 2024 г., в който се възприема екосистемен подход за укрепване на устойчивостта и стратегическата автономност на ключови промишлени сектори, включително на културните и творческите индустрии. Тя отразява също така целите, заложени в компаса за конкурентоспособността, в който са определени ясни референтни показатели за подобряване на производителността в ЕС в дългосрочен план и за насърчаване на иновациите.

Благодарение на инициативата ще се засилят полезните взаимодействия с бъдещия Европейски фонд за конкурентоспособност и бъдещата програма за научни изследвания и иновации. Това включва подкрепа за мултидисциплинарни научни изследвания по различни теми, включително демокрацията, ценностите, равенството и дезинформацията, но също и по теми

в областта на цифровизацията и промишлеността, тясно свързани със секторите на културата и творчеството (например разширената реалност, потапящите среди, новите медии). Освен това с предложението се допринася за осъществяването на цифровата трансформация на Европа в съответствие с целите на цифровото десетилетие на Европа за периода до 2030 г.

4) Полезни взаимодействия с политиките за Европа в света

Бъдещата програма ще допълва действията, финансирани по линия на външната дейност на Съюза. Например чрез насърчаване на културния обмен и оказване на подкрепа за медиите и аудио-визуалното съдържание от Съюза в глобален мащаб, включително чрез международно сътрудничество, благодарение на програмата ще се откриват нови пазари, ще се привличат таланти от цял свят и ще се засилва влиянието и привлекателността на ЕС на световната сцена.

1.5.5. Оценка на различните налични варианти за финансиране, включително възможностите за преразпределяне на средства

-

1.6. Продължителност на предложението/инициативата и на неговото/нейното финансово отражение

☒ **ограничена продължителност**

– ☒ в сила от 1.1.2028 г. до 31.12.2034 г.

– ☒ финансово отражение от 2028 г. до 2034 г. за бюджетните кредити за поети задължения и от 2028 г. до 203x г. за бюджетните кредити за плащания.

¨ **неограничен срок на действие**

– изпълнение с период на започване на дейност от ГГГГ до ГГГГ,

– последван от функциониране с пълен капацитет.

1.7. Планирани методи на изпълнение на бюджета

☒ **Пряко управление** от Комисията

– ☒ от нейните служби, включително от нейния персонал в делегациите на Съюза;

– ☒ от изпълнителните агенции

¨ **Споделено управление** с държавите членки

☒ **Непряко управление** чрез възлагане на задачи по изпълнението на бюджета на:

– ¨ трети държави или на органите, определени от тях;

– ☒ международни организации и техните агенции (например ЮНЕСКО, ОИСР, Съвета на Европа и т.н.)

– ☒ Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд

– ¨ органите, посочени в членове 70 и 71 от Финансовия регламент

– ☒ публичноправни органи (например органи, подложени на оценка по стълбове)

– ☒ частноправни организации със задължение за обществена услуга, доколкото тези организации разполагат с подходящи финансови гаранции

– ☒ частноправни организации на държава членка, на които е възложено осъществяването на публично-частно партньорство и които разполагат с подходящи финансови гаранции (организации, подложени на оценка по стълбове)

– ¨ организации или лица, на които е възложено изпълнението на специфични дейности в областта на общата външна политика и политика на сигурност съгласно дял V от Договора за Европейския съюз и които са посочени в съответния основен акт

– ¨ субекти, установени в държава членка и уредени от националното частно право или от правото на Съюза, които удовлетворяват съответните секторни условия за възлагане на усвояването на средства или бюджетни гаранции на Съюза, доколкото тези субекти са контролирани от публичноправни органи или от частноправни организации със задължение за обществена услуга и

разполагат с подходящи финансови гаранции, които са под формата на солидарна отговорност на контролните органи или еквивалентни финансови гаранции и които за всяко действие може да бъдат ограничени до максималния размер на подкрепата от Съюза.

Забележки

Програмата ще се изпълнява при пряко управление (като някои части ще бъдат делегирани на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура), както и при непряко управление чрез международни организации (например ЮНЕСКО, ОИСР, Съвета на Европа и т.н.) и други органи, подложени на оценка по стълбове, които са доказали своята ефективност в предишни многогодишни финансови рамки (МФР).

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

2.1. Правила за мониторинг и докладване

(41) Правилата за мониторинг и докладване за настоящата програма ще бъдат в съответствие с изискванията, определени в Регламент (ЕС) [XXX]* на Европейския парламент и на Съвета [Регламента за изпълнението].

2.2. Системи за управление и контрол

2.2.1. Обосновка на предложените методи на изпълнение на бюджета, механизми за осъществяване на финансирането, начини за плащане и стратегия за контрол

Повечето действия по програмата ще се изпълняват в режим на пряко управление, като частично ще бъдат делегирани на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). Ефективността на сегашния режим на изпълнение е доказана в предходните програми, като процентът на грешка за програма „Творческа Европа“ понастоящем е по-малко от 2 % съгласно предварителните резултати за настоящата МФР. Финансирането ще се осъществява по начините, предвидени във Финансовия регламент, главно чрез безвъзмездни средства и възлагане на обществени поръчки, тъй като това позволява по-добро адаптиране на действията към нуждите на политиката и по-голяма гъвкавост при преразпределянето на приоритетите, по-специално посредством предоставянето на безвъзмездни средства. Безвъзмездните средства ще бъдат на база действителни разходи, еднократни суми, фиксирани ставки, единични разходи или съчетание от тях. Използването на таблици за единичните разходи и други опростени мерки ще намалят възможността за допускане на грешка в декларациите за направени разходи. Ще бъдат приложени няколко мерки за осигуряване на по-добър достъп, например за по-малките организации, и за опростяване на насоките и процедурите въз основа на Финансовия регламент (вж. по-горе).

Прякото управление от страна на Комисията също ще дава възможност за установяване на преки контакти с бенефициерите/изпълнителите, пряко участващи в дейности, които служат на политиките на Съюза.

2.2.2. Информация относно установените рискове и системите за вътрешен контрол, създадени с цел намаляването им

Пред програмата стоят същите рискове като тези по други програми на Комисията, които са насочени към бенефициери с разнороден характер. По-специално много бенефициери не се повтарят или не разполагат с разгърнати административни структури. Рисковете са свързани главно с: 1) осигуряване на качеството на избраните проекти и на последващото им техническо изпълнение; 2) риск от неефективно или неикономично използване на финансирането, предоставеното както във вид на безвъзмездни средства, така и чрез обществени поръчки; 3) измами.

Очаква се повечето от тези рискове да бъдат намалени благодарение на: 1) по-внимателното изготвяне на поканите за представяне на предложения; 2) насоките за заявителите и бенефициерите; 3) използването на опростени варианти на разходите, единични разходи, фиксирани ставки и еднократни суми, които са били ефективно прилагани в настоящата МФР и са предвидени

във Финансовия регламент; 4) използването на вътрешни процедури и системи за управление на предложенията и безвъзмездните средства (например ръководство за безвъзмездни средства, портала e-Grants и т.н.), за да се гарантира пълно съответствие с най-добрите практики на всички етапи от цикъла на предоставяне на безвъзмездни средства и възлагане на обществени поръчки.

Стратегията за контрол е съставена от различни градивни елементи: 1) програмиране, оценка и подбор на предложения, за да се гарантира, че се финансират само най-добрите предложения; 2) подписване и мониторинг на споразумения за предоставяне на безвъзмездни средства след предварителна проверка както на финансово, така и на политическо равнище; 3) последващи одити въз основа на „стратегия за откриване“, насочена към установяване на максимален брой нередности с оглед на възстановяване на неправомерни плащания.

Части от програмата ще продължат да се изпълняват от Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA), която прилага същите вътрешни процедури като тези в цялата Комисия.

EACEA прилага годишен план за последващ одит, който обхваща всички действия, и потвърждава, че процентът на грешки за настоящата МФР е под 2 %.

Понастоящем надзор върху EACEA упражнява управителният комитет на агенцията, като ГД „Образование, младеж, спорт и култура“ и ГД „Съобщителни мрежи, съдържание и технологии“ са отговорните генерални дирекции по отношение на програма „Творческа Европа“, а ГД „Правосъдие и потребители“ е отговорната генерална дирекция за програма CERV. Осигурява се редовно докладване чрез информационни табла за показателите, както и чрез редовни координационни срещи с отговорните генерални дирекции.

2.2.3. Приблизителна оценка и обосновка на разходната ефективност на контрола (съотношение между разходите за контрол и стойността на съответните управлявани средства) и оценка на очакваната степен на риска от грешки (при плащане и при приключване)

Разходите за контрол на програмата възлизат на приблизително 6 % от извършваните от Комисията плащания. Очаква се този размер да остане стабилен или малко да намалее, ако се увеличи използването на опростени варианти на разходите. Целта на системата за управление и контрол е очакваните равнища на риска от грешки (на етапите на плащания и приключване) да се поддържат под прага на същественост от 2 %.

2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

Отговорните служби ще продължат да прилагат своята стратегия за борба с измамите — която е в съответствие със Стратегията на Комисията за борба с измамите (СКБИ) — за да гарантират, наред с другото, че техните вътрешни проверки, свързани с борбата с измамите, са изцяло приведени в съответствие със СКБИ и че подходът им за управление на риска от измами е насочен към установяване на случаите, в които съществува риск от измами, и към подходящите ответни действия.

Стратегиите за борба с измамите както на EACEA, така и на Комисията дават възможност да се обърне внимание на риска от измами, основно чрез мерки за предотвратяване на нередности, като мерките впоследствие се засилват, в случай че бъде установена измама. Следните мерки ще продължат да се прилагат, както в отговорните дирекции, така и в EACEA: мониторинг по документи, мисии за мониторинг в съответствие с определена стратегия за мониторинг, ясни изисквания за докладване в споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства с бенефициерите, провеждане на начални срещи с нови бенефициери, възможност за спиране на безвъзмездните средства, в случай че не бъдат постигнати резултати или че не се спазват някои условия за финансиране като тези, които са свързани с комуникацията.

В случаите на отстраняване съответните бенефициери се въвеждат в базата данни на системата за ранно откриване и отстраняване (EDES), а самите случаи се разследват от ОЛАФ и Европейската прокуратура (EPPO).

3. ПРОГНОЗНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове

- Поискани нови бюджетни редове

По реда на функциите от многогодишната финансова рамка и на бюджетните редове.

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид на разхода	Финансов принос			
	Номер	Многогод./ едногод.	от държави от ЕАСТ	от държави кандидатки и и потенциални кандидати	от други трети държави	други целеви приходи
2	06 01 02 Разходи за подкрепа за „АгораЕС“	Едногод.	ДА/НЕ	ДА/НЕ	ДА/НЕ	ДА/НЕ
2	06 03 01 „Творческа Европа — Култура“	Многогод.	ДА/НЕ	ДА/НЕ	ДА/НЕ	ДА/НЕ
2	06 03 02 MEDIA+	Многогод.	ДА/НЕ	ДА/НЕ	ДА/НЕ	ДА/НЕ
2	06 03 03 CERV+	Многогод.	ДА/НЕ	ДА/НЕ	ДА/НЕ	ДА/НЕ

3.2. Прогнозно финансово отражение на предложението върху бюджетните кредити

3.2.1. Обобщение на прогнозното отражение върху бюджетните кредити за оперативни разходи

– ☐ Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи

– ☒ Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи съгласно обяснението по-долу

3.2.1.1. Бюджетни кредити от гласувания бюджет

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Функция от многогодишната финансова рамка	2	

			Година	Година	Година	Година	Година	Година	Година	**ОБЩО МФР 2028—2034 г.**
			2028	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	
Бюджетни кредити за оперативни разходи										
Бюджетен ред 06 03 01 „Творческа Европа — Култура“	Поети задължения	(1а)	0,230	0,238	0,247	0,256	0,265	0,275	0,285	1,796
	Плащания	(2а)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	**pm**
Бюджетен ред 06 03 02 MEDIA+	Поети задължения	(1б)	0,409	0,424	0,439	0,455	0,472	0,489	0,506	3,194
	Плащания	(2б)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	**pm**
Бюджетен ред 06 03 03 CERV+	Поети задължения	(1в)	0,460	0,477	0,494	0,512	0,531	0,550	0,569	3,593
	Плащания	(2в)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	**pm**
В т.ч.: 06 03 03 01 Граждани, равенство, права и ценности	Поети задължения		pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	**pm**
	Плащания		pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	**pm**
В т.ч.: 06 03 03 02 Демократично участие и правова държава	Поети задължения		pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	**pm**
	Плащания		pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	**pm**
В т.ч.: 06 03 03 03 Дафне	Поети задължения		pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	**pm**

	Плащания		pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	**pm**
Бюджетни кредити за административни разходи, финансирани от пакета за специфични програми[39][40]										
Бюджетен ред 06 01 02 Разходи за подкрепа за „АгораЕС“		3)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	**pm**
ОБЩО бюджетни кредити	Поети задължения	=1a+1б+3	1,099	1,139	1,180	1,223	1,268	1,313	1,360	8,582
	Плащания	=2a+2б+3	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	**pm**

Функция от многогодишната финансова рамка	**4**	„Административни разходи“[41]

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

ГД: <EAC/CNECT/JUST>		Година **2028**	Година **2029**	Година **2030**	Година **2031**	Година **2032**	Година **2033**	Година **2034**	**ОБЩО МФР 2028—2034 г.**
• Човешки ресурси		37,070	37,070	37,070	37,070	37,070	37,070	37,070	**259,490**
• Други административни разходи		1,523	1,538	1,553	1,569	1585	1,602	1,619	**10,988**
ОБЩО <…….>	Бюджетни кредити	**38,593**	**38,608**	**38,623**	**38,639**	**38,655**	**38,672**	**38,689**	**270,478**

ОБЩО бюджетни кредити по ФУНКЦИЯ 4 от многогодишната	(Общо	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

39

40 Техническа и/или административна помощ и разходи в подкрепа на изпълнението на програми и/или дейности на ЕС (предишни редове ВА), непреки научни изследвания, преки научни изследвания.

41 Необходимите бюджетни кредити следва да се определят, като се използват данните за средните годишни разходи, налични на съответната уебстраница на BUDGpedia.

финансова рамка	поети задължения = Общо плащания)								

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

		Година **2028**	Година **2029**	Година **2030**	Година **2031**	Година **2032**	Година **2033**	Година **2034**	**ОБЩО МФР 2028—2034 г.**
ОБЩО бюджетни кредити по ФУНКЦИИ 1—4	Поети задължения	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	**pm**
от многогодишната финансова рамка	Плащания	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	**pm**

3.2.2. Прогнозен краен продукт, финансиран с бюджетни кредити за оперативни разходи (не се попълва за децентрализираните агенции)

42) Показателите за крайни продукти и резултати, използвани за наблюдаване на напредъка и на постиженията на настоящата програма, ще съответстват на общите показатели, предвидени в Регламент (ЕС) [XXX]* на Европейския парламент и на Съвета [Регламента за изпълнението].

Бюджетни кредити за поети задължения в милиони евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Да се посочат целите и крайните продукти			Година **2028**	Година **2029**	Година **2030**	Година **2031**	Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. раздел 1.6)	**ОБЩО**
	КРАЙНИ ПРОДУКТИ							

⇩	Вид[42]	Среден разход	Бр.	Разходи	Бр.	Разходи	Бр.	Разходи	Бр.	Разходи	Бр.	Разходи	Бр.	Разходи	Бр.	Разходи	Бр.	Разходи	Общ бр.	Общо разходи
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ № 1[43]...																				
- Краен продукт																				
- Краен продукт																				
- Краен продукт																				
Междинен сбор за специфична цел № 1																				
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ № 2...																				
- Краен продукт																				
Междинен сбор за специфична цел № 2																				
ОБЩО																				

[42] Крайните продукти са продуктите и услугите, които ще бъдат доставени (например брой финансирани обмени на учащи се, дължина на построените пътища в километри и т.н.).

[43] Описана в раздел 1.3.2. „Специфични цели“

3.2.3. Обобщение на прогнозното отражение върху бюджетните кредити за административни разходи

– ☐ Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за административни разходи

– ☒ Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за административни разходи съгласно обяснението по-долу

3.2.3.1. Бюджетни кредити от гласувания бюджет

ГЛАСУВАНИ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ	Година **2028**	Година **2029**	Година **2030**	Година **2031**	Година **2032**	Година **2033**	Година **2034**	**ОБЩО 2028—2034 г.**
ФУНКЦИЯ 4								
Човешки ресурси	37,070	37,070	37,070	37,070	37,070	37,070	37,070	**259,4900.000**
Други административни разходи	1,523	1,538	1,553	1,569	1,585	1,602	1,619	**10,988**
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 4	**38,593**	**38,608**	**38,623**	**38,639**	**38,655**	**38,672**	**38,689**	**270,4780.000**
Извън ФУНКЦИЯ 4								
Човешки ресурси	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
Други административни разходи	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 4								
ОБЩО								

3.2.4. Прогнозни нужди от човешки ресурси

– ☐ Предложението/инициативата не налага използване на човешки ресурси

– ☒ Предложението/инициативата налага използване на човешки ресурси съгласно обяснението по-долу

3.2.4.1. Финансирани от гласувания бюджет

Прогнозните нужди се посочват в еквиваленти на пълно работно време (ЕПРВ)

ГЛАСУВАНИ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ		Година **2028**	Година **2029**	Година **2030**	Година **2031**	Година **2032**	Година **2033**	Година **2034**
• Длъжности в щатното разписание (длъжностни лица и срочно наети служители)								
20 01 02 01 (Централа и представителства на Комисията)		182	182	182	182	182	182	182
20 01 02 03 (Делегации на ЕС)		0	0	0	0	0	0	0
(Непреки научни изследвания)		0	0	0	0	0	0	0
(Преки научни изследвания)		0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат)		0	0	0	0	0	0	0
• Външен персонал (в ЕПРВ)								
20 02 01 (ДНП, КНЕ от общия финансов пакет)		28	28	28	28	28	28	28
20 02 03 (ДНП, МП, КНЕ и МЕД в делегациите на ЕС)		0	0	0	0	0	0	0
Ред за административна подкрепа	- в централата	0	0	0	0	0	0	0
[XX.01.YY.YY]	- в делегациите на ЕС	0	0	0	0	0	0	0
(ДНП, КНЕ — Непреки научни изследвания)		0	0	0	0	0	0	0
(ДНП, КНЕ — Преки научни изследвания)		0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат) — функция 4		0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат) — извън функция 4		10	10	10	10	10	10	10
ОБЩО		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
[XX.01.YY.YY]	- в делегациите на ЕС	0	0	0	0	0	0	0

(ДНП, КНЕ — Непреки научни изследвания)	0	0	0	0	0	0	0
(ДНП, КНЕ — Преки научни изследвания)	0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат) — функция 4	0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат) — извън функция 4	0	0	0	0	0	0	0
ОБЩО	**220**	**220**	**220**	**220**	**220**	**220**	**220**

Персонал, необходим за изпълнение на предложението (в ЕПРВ):

	Покрит от наличния понастоящем персонал в службите на Комисията	**Извънреден допълнителен персонал***		
		Финансиран по функция 4 или „Научни изследвания“	**Финансиран от ред ВА**	**Финансиран от такси**
Длъжности в щатното разписание	139	43	N/A	
Външен персонал (ДНП, КНЕ, ПНА)	25	3	10	

Описание на задачите, които трябва да се изпълнят от:

Длъжностни лица и срочно наети служители	
Външен персонал	

3.2.5. Преглед на прогнозното отражение върху инвестициите, свързани с цифрови технологии

ОБЩО бюджетни кредити за цифрови и информационни технологии	Година 2028	Година 2029	Година 2030	Година 2031	Година 2032	Година 2033	Година 2034	ОБЩО МФР 2028—2034 г.
ФУНКЦИЯ 4								
Разходи за ИТ (институционални)	1,804	1,804	1,804	1,804	1,804	1,804	1,804	**12,628**
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 4	1,804	1,804	1,804	1,804	1,804	1,804	1,804	**12,628**
Извън ФУНКЦИЯ 4								
Разходи за информационни технологии, свързани с политиката, по оперативни програми	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	**59,500**
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 4	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	8,500	**59,500**
ОБЩО	**10,304**	**10,304**	**10,304**	**10,304**	**10,304**	**10,304**	**10,304**	**72,128**

3.2.6. Съвместимост с настоящата многогодишна финансова рамка

Инициативата е съвместима с предложението за МФР за периода 2028—2034 г.

3.2.7. Финансов принос от трети страни

Предложението/инициативата:

– ☒ не предвижда съфинансиране от трети страни

– ☐ предвижда следното съфинансиране от трети страни:

Бюджетни кредити в милиони евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

	Година **2028**	Година **2029**	Година **2030**	Година **2031**	Година **2032**	Година **2033**	Година **2034**	Общо
Да се посочи съфинансиращият орган								
ОБЩО съфинансирани бюджетни кредити								

3.3. Прогнозно отражение върху приходите

– ☒ Предложението/инициативата няма финансово отражение върху приходите.

– ☐ Предложението/инициативата има следното финансово отражение:

  – ☐ върху собствените ресурси

  – ☐ върху другите приходи

  – ☐ моля, отбележете, ако приходите са предназначени за конкретни разходни бюджетни редове

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Приходен бюджетен ред:	Налични бюджетни кредити за текущата финансова година	Отражение на предложението/инициативата[44]						
		Година **2028**	Година **2029**	Година **2030**	Година **2031**	Година **2032**	Година **2033**	Година **2034**

[44] Що се отнася до традиционните собствени ресурси (мита, налози върху захарта), посочените суми трябва да бъдат нетни, т.е. брутни суми, от които са приспаднати 20 % за разходи по събирането.

Статия …….								

За целевите приходи да се посочат съответните разходни бюджетни редове.

Други забележки (например метод/формула за изчисляване на отражението върху приходите или друга информация).

4. ЦИФРОВО ИЗМЕРЕНИЕ

4.1. Изисквания, свързани с цифрови аспекти

Препратка към изискването	Описание на изискването	Засегнати от изискването субекти	Процеси (обобщено)	Категории
Глава VI, член 11	[…] техническа и административна помощ за изпълнението на програмата:	Европейската комисия; бенефициерите	Изпълнение на програмата чрез пряко управление на безвъзмездни средства	Цифрови решения
Глава V, член 10	[…] включително чрез бюра по програмата, като по този начин се обхващат по-широки кръгове от обществеността и се подобрява видимостта и разпространението на резултатите от програмата.	Европейската комисия, националните органи; бенефициерите	Разпространение	Цифрови решения
Глава II, член 4, буква д)	[…] подобряване на базата от данни чрез по-добро събиране на данни, чрез анализ […]	Европейската комисия, изпълнителни агенции, бенефициерите	Основано на данни разработване на политики, изпълнение и мониторинг на програмата; оценка	Цифрови решения, данни
Глава III, член 5, буква е)	Засилване на […]събирането и анализа	Европейската комисия,	Основано на	Цифрови решения,

	на данни […]	изпълнителни агенции, бенефициерите	данни разработване на политики, изпълнение и мониторинг на програмата; оценка	данни
Глава III, член 6, буква е)	Насоченост към […] събирането и анализа на данни и разработването на общи стандарти […]	Европейската комисия, изпълнителни агенции, бенефициерите	Основано на данни разработване на политики, изпълнение и мониторинг на програмата; оценка	Цифрови решения, данни

4.2. Данни

Обобщено описание на данните в обхвата и всякакви свързани стандарти/спецификации

Вид на данните	**Препратки към изискването**	**Стандарт и/или спецификация (ако е приложимо)**
Държави, организации, бюджет, участници и приоритети за всеки проект	Глава VI, член 11 Глава V, член 10 Глава II, член 4, буква д) Глава III, член 5, буква е) и член 6, буква е) Регламент (ЕС, Евратом) 202X-XXXX	Портал eGrants и системите на всеки орган по изпълнението в рамките на програмата

	(Регламент за изпълнението)	

Съответствие с Европейската стратегия за данните

Обяснение на това по какъв начин изискванията са в съответствие с Европейската стратегия за данните

С разпоредбите в предложението се подкрепят оперативната съвместимост, повторното използване и сигурния обмен на данни в съответствие с Европейската стратегия за данните. По отношение на обработването на лични данни (например на участниците), предложението е в съответствие с Общия регламент относно защитата на данните. Архитектурата е в съответствие и с Директивата за отворените данни, тъй като съответните обобщени нелични данни може да бъдат предоставяни за повторно използване от изследователи или публични органи.

Съответствие с принципа на еднократност

Обяснение на това по какъв начин е бил разгледан принципът на еднократност и е била проучена възможността за повторно използване на съществуващи данни

Създадените информационни табла за показателите са средство за проследимост и повторно използване на наличните данни от изпълнението на програмата. Данни постъпват от формулярите за кандидатстване и от окончателните доклади, и евентуално от бюра по програмата.

Обяснение на това по какъв начин новосъздадените данни съответстват на принципа за лесно намиране, достъпност, оперативна съвместимост и повторно използване и отговарят на стандартите за високо качество

(43) За конкретните направления на програмата ще се осигури проследимост и повторно използване на наличните данни от изпълнението на програмата. Данните ще бъдат записвани чрез документите, изготвяни през жизнения цикъл на проектите и ще бъдат достъпни в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) [XXX]* на Европейския парламент и на Съвета [Регламент за изпълнението], отнасящи се до прозрачността на информацията за изпълнението и постигнатите резултати по програмите, чрез Единния портал.

Потоци от данни

Вид на данните	Препратки към изискванията	Субект, който предоставя данните	Субект, който получава данните	Задействане на обмена на данни	Честота (ако е приложимо)
Държави, организации, бюджет, участници и приоритети за всеки проект	Глава VI, член 11 Глава V, член 10 Глава II, член 4, буква д) Глава III, член 5, буква е) и член 6, буква е) Регламент (ЕС, Евратом) 202X-XXXX (Регламент за изпълнението)	Бенефициерите, бюрата по програмата	Широката общественост Комисията Европейският парламент Съветът на Европейския съюз	Регламент (ЕС, Евратом) 202X-XXXX (Регламент за изпълнението) Член XXX (мониторинг) и член XXX (доклад за изпълнението и ретроспективни оценки). Редовно отчитане на програмата	Член XXX (мониторинг) и член XXX (доклад за изпълнението и ретроспективни оценки от Регламент (ЕС, Евратом) 202X-XXXX (Регламента за изпълнението).

4.3. Цифрови решения

Цифрово решение	Препратки към изискванията	Основни възложени функции	Отговорен субект	По какъв начин е осигурена достъпността?	По какъв начин е подходено към повторното	Използване на технологии с ИИ (ако е приложимо)

					използване?	
Цифрово решение № 1 — платформа за безвъзмездните средства под пряко управление	Глава VI, член 11	Безвъзмездни средства под пряко управление	Европейската комисия	В съответствие със стандарт на Комисията	//	В платформата ще се използва изкуствен интелект, когато е уместно и при спазване на принципа на предпазливост.
Цифрово решение № 2 — платформа(и) за разпространение	Глава V, член 10	Разпространение на резултатите от програмата	Европейската комисия	В съответствие със стандарт на Комисията	//	В платформата ще се използва изкуствен интелект, когато е уместно и при спазване на принципа на предпазливост.

Цифрово решение № 1 — платформа за безвъзмездните средства под пряко управление

Цифрова и/или секторна политика (когато са приложими)	**Обяснение по какъв начин решението е в съответствие с политиката**
Акт за изкуствения интелект	При използването на изкуствен интелект Европейската комисия ще гарантира съответствието с Акта за изкуствения интелект.
Рамка на ЕС за киберсигурност	Без да се засяга Регламент (ЕС) 2016/679, Европейската комисия гарантира сигурността, целостта, автентичността и поверителността на данните, събирани и съхранявани за целите на настоящия регламент.
eIDAS	Не е приложимо

Единна цифрова платформа и IMI	Не е приложимо
Други	//

Цифрово решение № 2 — платформа(и) за разпространение

Цифрова и/или секторна политика (когато са приложими)	**Обяснение по какъв начин решението е в съответствие с политиката**
Акт за изкуствения интелект	При използването на изкуствен интелект Европейската комисия ще гарантира съответствието с Акта за изкуствения интелект.
Рамка на ЕС за киберсигурност	Без да се засяга Регламент (ЕС) 2016/679, Европейската комисия гарантира сигурността, целостта, автентичността и поверителността на данните, събирани и съхранявани за целите на настоящия регламент.
eIDAS	Не е приложимо
Единна цифрова платформа и IMI	Не е приложимо
Други	//

4.4. Оценка на оперативната съвместимост

Не е приложимо.

4.5. Мерки в подкрепа на цифровото изпълнение

Описание на мярката	**Препратки към изискванията**	**Роля на Комисията** (ако е приложимо)	**Субекти, които да бъдат включени**	**Очакван график** (ако е приложимо)

			(ако е приложимо)	